TUNTURILATU 4/2016

Satu Ojala

Kolme uutta kunniasutta Paavo Kramsu (vas.), Marita Maula ja Raimo Pahkala.

Tunturilatu juhli perinteitä kunnioittaen

70

9–11

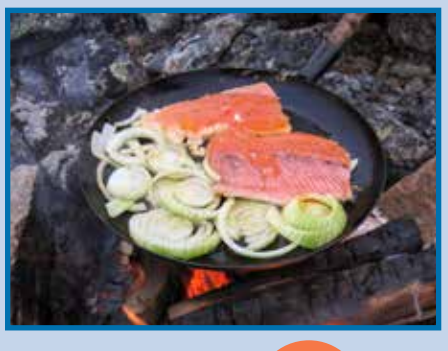
Puutonta ja kaunista 2

Ikäsusien lauma karttui 8

Musiikkia yöttömästi 12–13

Saaliista ei ollut pulaa 16

PUHEENJOHTAJALTA

Tunturilatu toimii edelleen aktiivisesti Yhdessä

Juhlavuoden kääntyessä lopuilleen voin ilolla todeta, että nämä tapahtumat kannatti järjestää!

Osanotto varsinkin loppuvuoden tapahtumissa oli ilahduttavan runsasta ja saimme kiitosta ohjelmajärjestelyistä. Nämä kiitokset kuuluvat teille, hyvät tunturilatulaiset. Teidän panoksenne sekä osallistujina että järjestäjinä on ratkaisevan tärkeä.

Toinen mieltä lämmittävä havainto on se, että latutoimintamme laatu ja vaikuttavuus on noteerattu ja tunnustettu.

Myös kattojärjestömme Suomen Latu on useissa yhteyksissä tuonut esille, että olemme haluttu yhteistyökumppani monissa hankkeissa ja toimintamuodoissa.

Tämä rohkaisee jatkamaan valitulla tiellä eteenpäin. Sopivasti Suomen Ladun kuluvan strategiakauden ja tulevan Suomi100 -juhlavuoden teemana onkin ”Yhdessä”.

Myös Tunturilatu osallistuu Suomi 100 -juhlavuoden tapahtumiin.

Toimintasuunnitelmassa on mukana kaikki Suomen Ladun organisoimat Suomen Luonnon Päivät (4 kpl) sekä Suomi 100 -hiihtovaellus huhtikuun lopulla. Tervetuloa kaikki tunturikerhot ja tunturilatulaiset mukaan näihin tapahtumiin!

Tänä vuonna tunturikerhojen tasavuosien juhlinta jatkuu edelleen.

Geatkin 20-vuotisjuhlista saimme jo nautiskella Kuuskajaskarissa. Ovtsin 40-vuotisjuhlavuosi näkyi heidän vahvana panostuksenaan Tunturiladun pääjuhlan järjestelyissä Peurungassa ja Lapinkävijät Owlan täyttäessä 10 vuotta odotamme innolla, mitä onkaan tulossa seuraavilla kevätpäivillä Pikku-Syötteellä.

Onnittelut teille kaikille!

70-vuotisjuhlavuoden pääjuhlasta välittyi vahvasti tunturilatulaisten yhteisöllisyys, joka ulottuu vauvasta vaariin – mummosta mukeloon.

Tätä on syytä edelleen vahvistaa, jotta säilymme elinvoimaisina myös tulevien sukupolvien kasvaessa toimintaan mukaan. Näin järjestömme elinkaari voi jatkua vielä toisetkin 70 vuotta.

Kari Halinen

Pelkkä Maija ei enää riitä

Tunturiladun syyskokouksessa nousi useassa puheenvuorossa esille seikka, että reissukertomuksissa puhutaan ihmisistä pelkällä etunimellä.

Se että Maija teki sitä tai tätä reissulla ei lämmitä lukijoiden mieltä, vaikka se sisäpiirin juttuna menisikin ihan hyvin.

Sen vuoksi jatkossa on toivottavaa, että kaikissa jutuissa esillä olevista henkilöistä puhutellaan heidän koko nimellään, myös sukunimeä käyttäen. En nyt tarkoita, että ne toiset ja kolmannetkin etunimet pitäisi mainita, vaan että se sukunimikin olisi mukana.

Koko nimen lisääminen edellyttää myös sitä, että nimen mainitsemiseen ja kuviin on lupa. Ilman lupaa ei kenenkään nimeä tai kuvaa saa tuoda esiin.

Osa lukijoista on esittänyt myös toiveen siitä, että kerhojen jutuissa tulisi myös esille heidän toiminta-alueensa.

Olen pyrkinyt käyttämään juttujen yhteydessä kerhojen merkkiä, mutta sen alle on maakuntaa tai muunlaista toimialuetta hankala liittää. Jospa voisitte tuoda asian esille jutun tekstissä.

Satu Ojala, toimitussihteeri

Yrjö Kokon elämäntyö esillä Enontekiön juhlavuotena

Kiriailija Yrjö Kokko on suomalaisen luonnonsuojelun ja luontokuvauksen pioneereja. Hänen Lappiin ja ennen kaikkea Enontekiölle keskittyvät luontokuvauksensa sekä saamelaisen ja lappilaisen elämänmuodon kuvaukset olivat suosittuja 1950- ja 1960-luvuilla, mutta tuntevatko nykypolvien lapinkävijät Yrjö Kokkoa?

Enontekiö oli Kokolle ja hänen perheelleen tärkeä paikka sodan jälkeen. Kokko toimi Länsi-Lapissa piirieläinlääkärinä ja teki samalla kirjailijan työtä. Hän sai vuonna 1945 valtion kirjallisuuspalkinnon kirjastaan ”Pessi ja Illusia” ja vuonna 1947 ilmestyi porosaamelaisten elämästä kertova ”Neljän tuulen tie”.

Löydettyään viiden vuoden etsinnän jälkeen Enontekiöltä vuonna 1950 laulujoutsenen pesän, julkaisi hän kirjansa ”Laulujoutsen”, joka herätti ihmiset Suomessa laulujoutsenen suojeluun.

Kirjan menestys johti Kokon päätökseen keskittyä kokonaan kirjailijan työhön. Hän rakensi tukikohdakseen Enontekiön Ounasjärven niemeen Ungelon torpan.

Ungelon torpan lisäksi Yrjö Kokosta Enontekiöllä muistuttaa Tunturi-Lapin luontokeskuksessa Hetassa sijaitseva Yrjö Kokko -huone, jossa voi tutustua Kokon retkillään käyttämiin varusteisiin sekä hänen kirjoittamiin kirjoihin ja hänen kirjastoonsa.

Noin kymmenen kilometrin päässä Hetasta itään Joentekijäisissä Ounasjoen mutkassa sijaitsee Yrjö Kokko -lintutorni ja laavu.

–Yrjö Kokko -seura on toiminut Enontekiöllä kohta 30 vuotta. Kun vuonna 2017 Enontekiön kunta täyttää 140 vuotta, seurakunta 270 vuotta ja saamelaisten yhteispohjoismaisesta yhteistyöstä on kulunut 100 vuotta, osallistuu myös Yrjö Kokko -seura juhlintaan omalla ohjelmallaan, kertoo seuran uusi puheenjohtaja, Enontekiön kunnanjohtaja **Jari Rantapelkonen.**

Ensi vuonna Yrjö Kokko -seuran ohjelmassa on vahvasti esillä luontokuvaus. Seuran hallituksessa on suomalaisen luontokuvauksen eturiviin kuuluva Martti Rikkonen, joka on lupautunut opettamaan luontokuvausta. Ohjelmassa on eri teemaisia luontokuvaustapahtumia kuten avoimia ”photo walk” -kävelyjä ja luontokuvauskilpailu nuorille sekä useita luontokuvausretkiä.

Tarkoitus on järjestää myös valokuvin ja runoin tapahtuma ”Met tehemä yhessä Revontulten maassa”: Enontekiöläisten, vapaa-ajanasukkaiden ja Enontekiön ystävien valokuvista ja runoista kootaan näyttely, joka avataan Itsenäisyyspäivänä 6.12.

Enontekiön Väärtipäivien 25.-28.8. yhteydessä Kokkoa muistelevat hänen jälkeläisensä ja hänet tunteneet ihmiset ja lisäksi on vierailu Ungelon torpassa. Suunnitelmissa on myös näytelmän kirjoittaminen Yrjö Kokon tuotannosta.

Jos sinulla on tietoja ja kertomuksia Yrjö Kokosta, ota yhteys seuraan - tallennamme kaikki tiedot. Enontekiön juhlavuoden kaikki tapahtumat löytyvät vuoden alussa avautuvilta uusilta Enontekiön internet-sivuilta osoitteessa www.enontekio.fi tai www.tosilappi.fi

Yrjö Kokko -seuran tunnus.

Jos olet kiinnostunut Yrjö Kokon elämästä ja hänen tuotannostaan sekä esimerkiksi luonnossa liikkumisesta, valokuvauksesta, linnuista ja eläimistä, Lapista ja saamelaisuudesta, liity Yrjö Kokko -seuran jäseneksi maksamalla jäsenmaksun tilille: FI35 5643 8840 0067 33. Jäsenmaksun suuruudet: henkilöjäsen 10 €, yhteisöjäsen 35 €, ainaisjäsen 50 € ja yhteisöainaisjäsen 350 €.

Vielä vuoden 2016 aikana jäsenmaksun maksaneiden ei tarvitse maksaa vuonna 2017 jäsenmaksua.

Lisätietoja seuran toiminnasta antavat:

– puheenjohtaja Jari Rantapelkonen, e-mail: jari.rantapelkonen@enontekio.fi,puh. 0400 694 945

– muistitiedon keruussa varapuheenjohtaja Outi Kurkela, e-mail: outi.kurkela@enontekio.fi

– tiedotusasioissa Ilkka Vaura, e-mail: ilkka@vaura.fi, 0500 824 475

KANNESTA KANTEEN

Erätulilla -ohjelmasta kirjaksi

Milla Madetoja & Jari Salonen; Erätulilla ikuisessa maisemassa, 175 s., Gummerus

Erätulilla -ohjelmaa kuvattiin vuodesta 1993 maalla, merellä ja tuntureilla. Viimeinen jakso kuvattiin huhtikuussa 2015 Saariselällä. Tuotantotiimistä oli tullut tiivis ”perhe” ja viimeistä osaa kuvattaessa ohjelman tekijät totesivatkin, että ”olo on kuin lapsi olisi lentänyt pesästään”. Nyt ohjelman 22 vuoden parhaat palat eli ohjelmaan lähetetyt tarinat ja kuvat on koottu kirjaksi.

Kirjassa on 40 tarinaa ja niistä monet ovat Lapista. On kalastusta, metsästystä, vaellusta, luistelua ja vesiretkeilyä. Kootaan elämyksiä, esitellään hienoja ja erikoisia kohteita ja välitetään ne lukijoille. Tällaista on luonnon avaaminen parhaimmillaan. Suomen lisäksi matkataan Islannissa ja Norjassa sekä Laatokalla ja Elbrus -vuorella Venäjällä ja jopa Etelämantereella. Cp – vammaisen vaellus Elbruksen huipulle on ollut tosi kova juttu itse vammaiselle, mutta myös kanssavaeltajille. Retkeä oli suunniteltu kaksi vuotta ja se onnistui.

Retkeilijöille kirjassa on useita hyviä ja mielenkiintoisia reittikuvauksia. Itselleni jäi mieleen vaellus Karasjoen – Kautokeinon tieltä halki tuntureiden Norjasta Suomeen ja lopuksi vielä vesiteitä pitkin Kittilän Sirkkaan. Vaellus kesti 14 päivää ja siellä tuli kesähelteiltä myös opetus, kun yksi matkalainen sairastui ärhäkkään infektioon. Ja syypäänä oli ilmeisesti jostakin otettu vesi. Niin, että kesällä on Lapissakin syytä keittää vetensä – ainakin helteillä.

Suomen suurimman korkeuseron etsiminen Käsivarresta oli hieno kaksiosainen tarina. Kohteena on Kovddoskaisi eli Suomen vaikeimmin huiputettava tunturi ja 650 metriä vertikaalista laskettavaa. Ensin porukka kävi paikalla kesällä ja sitten uudestaan tammikuun lumimyrskyssä. Erikoiseksi homman teki se, että kesällä maastoon asetettiin TimeLapse -kamera, joka ottaisi kuvia kerran päivässä puolen vuoden ajan. Ehkä nämä kuvat nähdään vielä jossakin, koska talvella kamerat löytyivät.

Kirjassa teemat vaihtuvat ja kirja etenee mielenkiintoisella tavalla. Teksti on jouhevaa ja kuvailevaa. Siitä saa elämyksiä, mutta myös oppii uusia asioita luonnosta. Tekstistä vastaa tv-ohjelman juontaja Milla Madetoja ja kuvista Jari Salonen. Kuvat ovat hyviä ja myös suuria, mikä on mukava lukijalle. Taitto on rauhallinen ja voikin sanoa, että Gummerus on tehnyt hienon teoksen, joka sopii hyvin tunturiretkeilijälle ja muillekin luonnossa liikkuville omaan hyllyyn tai lahjaksi.

Antti Karlin

Gummeruksen kustantamassa kirjassa ovat mukana 22 vuotta televisiossa esitetyn ohjelman parhaat palat..

Mallan luonnonpuisto 100 vuotta

Terveisiä Kilpisjärveltä!

Mallan luonnonpuisto sijaitsee Enontekiön Kilpisjärvellä, Käsivarren Lapin kauimmaisessa kolkassa Skandien vuoriston kupeella. Mallatunturit Saanan läheisyydessä nousevat suoraan Kilpisjärven rannasta.

Mallan tunturiryhmä rauhoitettiin ensimmäisen kerran jo Venäjän vallan aikaan vuonna 1916. Luonnonpuisto siitä tuli itsenäistyneen Suomen alkutaipaleilla vuonna 1938.

Mallan luonnonpuiston erityisyys perustuu seudun nuoreen geologiaan, maaperän kalkkipitoisuuteen ja sen aikaansaamaan harvinaiseen tunturikasvilajistoon.

Suomen vanhin luonnonsuojelualue, Mallan luonnonpuisto Enontekiöllä, täyttää sata vuotta tänä vuonna. Juhlavuotensa kunniaksi Malla sai tunnuksen, jossa luonnonpuiston erityislaatuista pohjoista luontoa edustavat harvinainen tunturisiilikäs ja rauhoitettu jääleinikki.

Mallan tunnukseen valituilla jääleinikillä ja tunturisiilikkäällä kunnioitetaan luonnonpuiston eliölajiston erityislaatuisuutta ja harvinaisuutta. Mallan 100-vuotista historiaa juhlittiin Kilpisjärven Biologisella asemalla Metsähallituksen järjestämänä 17.-18. elokuuta juhlalla ja retkellä Pikku-Mallalle.

Lapinkävijät Owla Tunturiladun puolesta onnitteli Mallan luonnonpuistoa juhlassa.

Kilpisjärven koulu tuhoutui nopeasti levinneessä tulipalossa aamuyöllä 3.5.2015. Kilpisjärven koulupalo johtui koulun viereen pysäköidystä asuntoautosta, joka oli syttynyt tuleen. Rakennus oli Kilpisjärven kylän ainoa koulu.

1980-luvun lopulla tehty rakennus oli samalla kylän monitoimitalo. Koulun lisäksi rakennuksessa oli liikuntahalli, terveysaseman piste, asunto ja seurakunnan alttari. Isoissa tapahtumissa koulu toimi myös lisämajoitustilana.

Kilpisjärven koulu on tällä hetkellä evakossa Kilpisjärven kylän keskustan läheisyydessä. Uuden Kilpisjärven monitoimitalon rakentaminen on käynnistynyt elokuussa 2016 palaneen koulun tontille. RakennukseEn tulee myös päiväkoti.

Enontekiön kunnanjohtaja **Jari Rantapelkonen** kertoi Mallan 100-vuotisjuhlassa, että tavoitteena on Kilpisjärven koulun lukuvuoden 2017–2018 käynnistyvän elokuussa 2017 uudessa rakennuksessa.

Kilpisjärven koululla on tällä hetkellä neljä opettajaa ja 14 oppilasta. Koulun apulaisjohtajan **Timo Tuomisen** mukaan koulun oppilaiden määrä tulee kasvamaan.

Hannu Liljamo
Owla

Kilpisjärven uusi monitoimitalo valmistuu ensi syksyksi.

Hannu Liljamo

Pikku-Malla kuvattuna Saanalta elokuisena iltana.

Seminaari ylitti odotukset

Kolbman syyskauden toiminnan päätapahtuma oli Sampolassa pidetty seminaari ***Turvallisesti tuntureilla – eksymättä erämaissa.*** Seminaari oli otettu työväenopiston ohjelmaan ja toteutuksen kannalta se oli ratkaisevaa.

Käytössämme oli iso juhlasali, hyvä AV-tekniikka ja aulassa vielä runsaasti tilaa näyttelyn järjestämiseen. Järjestäjille tästä ei tullut kuluja, eikä myöskään asiantuntijoista, jotka olivat mukana talkoomielellä tai virkatyössä.

Tilaisuus ylitti hurjimmatkin odotukset. Väkeä oli parhaimmillaan yli 500 henkeä. Keskustelijat olivat alansa asiantuntijoita ja juontaja johdatteli aihetta retken valmistautumisvaiheesta aina siihen asti, kun hätätilanne on käsillä. Yleisö oli hyvin mukana ja teki asiallisia kysymyksiä. Näyttämölle tehty lavastuskin oli tyyliin sopivan erähenkinen.

Tunturilatua ja Kolbmaa tehtiin tunnetuksi aulan näyttelytiloissa. Esitteitä ja Tunturiladun juhlalehtiä jaettiin paljon. Esillä oli myös autiotupavuosi ja teeman tikkuaskeja jaettiin muistoksi.

Näkyvyyttä saatiin runsaasti. Toivottavasti ihmisillä riittää kiinnostusta tulla mukaan tunturiretkeilytoimintaan.

Muuta toimintaa on ollut vähemmän. Kotakentän 20-vuotisjuhlia vietimme syys–lokakuun vaihteessa kakkukahvien kera. Mikäpä juhlalliseen kuusimetsään paremmin sopikaan kuin käpykakut.

”Ulkomailla Teiskossa” sijaitsevalle kotakentälle rakennettiin ensin laavu ja myöhemmin umpikota. Paikka on ollut erilaisten pienten tapahtumien tukikohtana.

Tätä kirjoitettaessa edessä ovat Tunturiladun 70-vuotisjuhlat Peurungalla ja Kolbman syyskokous. Toivottavasti johtokuntiin saadaan aktiivisia ja idearikkaita ihmisiä.

Joutenkulkija jostakin

Kotakentän kodallakin on ikää jo 17 vuotta.

Susikyrön paikannimet kertovat

Vanhat, sanastoiltaan nykykielemme kannalta oudot paikannimet ovat kiehtovia.

Mitä ne kertovat? Kertovatko ne paikan luonnosta, esimerkiksi perusmaaston ominaisuuksista. Kertovatko ne paikan kasvustoista, eläimistöistä?

Kertovatko ne ihmisen paikalla tekemästä työstä, esimerkiksi kalastuksesta, metsästyksestä, tervanpoltosta vai vaikkapa vanhan kansan heinänteosta luhtaniityillä?

Vai onko nimissä myös vanhojen asukkaiden henkilönnimiä?

Retkeilijät ovat ovat aina todella kiinnostuneita paikannimistä. Ja ovat valmiita kertomaan niistä kanssavaeltajille. Oppaat varsinkin.

Lapin paikannimet eivät ole helppoja avata. Seudun alkuperäisasukkaita ovat tietysti saamelaiset. Mutta seudulla on historian peruina myös vanhaa skandinaavikielen sanastoa skandinaavikauppiaiden reittien peruna. Ja myös slaavikieltä Novgorodin peruina.

Kyrön kylän asukkaiden kerrotaan kirjoissa tulleen asukkaiksi Etelä-Pohjanmaan Vähästäkyröstä ja tuoneen sieltä tuon paikannimensä.

Mutta perimmältään Kyrö-maastopaikkojen nimien takana maan eteläosassa on vironkin kielessä esiintyvä ja tarkkaan selitetty sana küür tarkoittaen ’mäen-, vuorenharja, maaselänne’. Itäisessä Suomessa sana esiintyy muodossa Kyyrö-. Läntisessä Suomessa ruotsinkieliset kirjurit kirjoittivat nimeä kirjoitustapansa mukaisesti lyhyemmin. väärin: Kyro.

Raattaman/Raattamanvaaran nimeä saamelainen Samuli Aikio piti kirjoituksessaan Suomalaisessa paikannimikirjassa 2007 saamelaisperäisenä

Mutta selitysyritys osoittautuu tarkemmin tutkien virheeksi, sillä suomen ja viron sanastoissa on vanha sana raat, raad, raadik tarkoittaen ’karu maa, kivikko’. Sana on aika monessa karun, kivikkoisen maastopaikan nimessä maassamme.

Vanha loru lausui raatikkoon, raatikkoon, vanhatpiiat joutaa’.

Ounas-nimiryppäässä ovat sekä Yli-Kyrö läpi viraava Ounasjoki että myös Ounasjärvi ja –tunturi, mutta myös Ounasvaara Rovaniemellä.

Ante ja Samuli Aikio kirjoittivat Ounasjoen nimestä lopulta tuohon paikannimikirjaan: Nimien tausta jää kuitenkin hämäräksi.

Tarkemmin tutkien Ounasjoen nimi on skandinaavikielẗa. ’Joki’ on kyllä ruotsin kielessä pelkkä å, mutta vanhassa kielessä sanan perusmuoto oli myös ån. Ja muoto Ounason siitä peräisin. Ounasjoki on siis ’joki-joki’ kahta kieltä sisältäen. On ollut skandinaavikauppiaitten kulkujoki ja heiltä saanut nimensä.

Ante Aikio kirjoitti kyllä, että Kittilän Levitunturi, Levi on saamen kieltä, mutta ei selittänyt mitä tuo hänen ’saamen sanansa’ tarkoittaa.

Nimessä Levi on siinäkin ruotsia, sana klev ’rinne, jyrkkä mäki’, jota se todella onkin niin monien lasketteluturistien suksien alla.

Yli-Kyrön kylässä Ounasjoen takana on nevasuo Lallavuoma.

Vanha kansa kokosi karjan talvirehun nevoilta. Nimessä sana Lalla- on vanhan kansan sana lalla, lallo tarkoittaen ’pieniä heinäkasoja’, joita heinäntekijät haravoivat mättäiden päälle kuivumaan.

Yli-Kyrön kylän pohjoispuolella on Jatuninkangas. Nimessä on norjan puolella yleinen sana jótunn tarkoittaen ’jättiläisiä’. Kankaalla on jättiläisten heittämiä kiviä, joita ei kylläkään ole merkitty paikan peruskartalle.

Nimi Lautasjänkkä pitää sisällään sanan lautanen, tarkoittaen ’lautasen muotoisia suomalmikappaleita’ suossa.

Hiukan Raattaman alapuolella Ounasjoessa ovat Salankikoski ja Salankiniva. Suomessa on muuallakin kymmeniä Sala-, Salama- ja Sallajärviä ja on myös kuntanimi Salla, Sallajärven ja –joen perusteella. Nimiä ovat kieliprofessorit yrittäneet kovasti avata.

On selitetty, että ne ovat ’salaisia järvi’, hyvinä kalapaikkoina. Ja on esitetty, että järvillä on salakiviä veneillä liikkuvien kiusaksi. Tai että järvet ovat Salamajärviä, kun salama on iskenyt niihin.

Mutta tarkemmin tutkien noissa järvien nimissä on vanha obinugrilaisten kielen sana sal’, sala tarkoittaen ’sotka’ eli ’telkkä’, kuten nykyään virheellisesti sanotaan.

Telkkä sukeltajasorsana viihtyy koskipaikoilla sukeltaen ruokaansa.

Järvien nimissä on aika paljon vanhaa suomalais-ugrilaista sanastoa ja myös ruotsalaisilta omaksuttua sanastoa tärkeiden vesiriistalintujen niminä. Kun haluttiin käyttää kiertoilmaisunimiä eikä riistaotuksia kutsuttu oikeilla nimillään, jotta ne eivät kaikkoaisi ulottumattomiin.

Niinpä omaan eteläosissa on Saja- ja Sai-paikannimiä järvillä ja rannoilla kertoen vesilintu ’kuikasta’. Obinugrilaista sanastoa sekin edelleenkin. Mutta pohjoisessa Enontekiön Saijärven ja –vaaran nimissä Sai- tarkoittaa kuikkalintu ’kaakkuria’.

Suas-nimiryppään perusteeksi -tunturin, -kurun ja –järven ja -joen nimissä ovat tutkijat esittäneet miehennimeä Suvas, mutta pidän perusteena savonkin murteessa esiintyvää sanaa suvas ’lämmin, suojaisa’, sanasta suvi.

Vuontiskeron nimeä saamen kielentutkijat selittävät saamen sanalla vuodâs ’hiekkaa’ tarkoittaen.

Vuontiskero on siis ’hiekkakeroa’ ja Vuontisjärvi siitä ’hietikoitten järvi’. Järven rannat kun ovat hietikoita ja niille on aikoinaan kaivettu myös peuranpyyntikuoppia, joita on hotellinkin vieressä.

Raattamasta etelään ovat Mieliövaara ja Taka-Mieliövaara. Nimessä ruotsista omaksuttu sana mjäl ’hiekka’.

Pallastunturin itäosassa on Saivokero ja on Saivojärvi ja –joki vieressään Saivovaara.

Samuli Aikio selittää Saivonimiä saamen sanalla sáiva, sáivu tarkoittaen ’pikkujärvi’.

Saamelaisten käsityksen mukaan Saivo-järvet olivat kaksikerroksisia ja niitä asuttivat vainajat saivo-kansana. Tätä kerrotaan nimenomaan Muonion Pakasaivo-järvestä.

Mutta tarkemmin tutkien sana saivo ei olekaan kuitenkaan vain saamen kieltä, vaan on lainasana germaaneilta, joiden sanastoissa saiv tarkoitti ’järvi’. Etelä-Karjalan Miehikkälän kirkonkylän nimi Saivikkala on ruotsalaisten sanastoa rantapaikan nimeksi, ei saamea.

Vanhat paikannimet ovat oikeassa. Ne kertovat tarkkaan, mitä paikka maastossa, mitä otuksia ja kasveja siellä kasvaa ja missä on tehty heinää tai nostettu suomalmia.

Ilmari Kosonen
metsänhoitaja
matkailuopas
Enonkoski

Irma Rytkölä

Kyrö-sanalla on oma historiallinen taustansa Raattaman Yli-Kyrössä.

Lapin nimistö on mietityttänyt monia kulkijoita.

Maire Parviainen

Norjan rajalla, Suomi-neidon hauiksella.

Tsietsan porukan Pöyrisjärven reissun kohokohtia ”naalin pennun” näkökulmasta

Tämä tarina kertoo 55 vuotiaan untuvikon vaellusmatkasta kolmen konkarivaeltajan matkassa eli **Juha Korhosen, Eero Nuutisen** ja **Maire Parviaisen** kanssa.

Matkasuunnitelmana oli kulkea Näkkälän kylästä 16 kilometrin matka Pöyrisjärven autiotuvalle ja tehdä sieltä päivämatkoja eri puolille ympäristöä. Ja lopulta marssia takaisin Näkkälään ja mennä sieltä suoraan Tunturiladun 70-vuotisjuhlasusiaisiin Raattaman Susikyröön.

Saavuimme Näkkälän kylälle noin viiden aikaan iltapäivällä, joten emme ehtineet matkata kovin pitkää matkaa ennen pimeän tuloa. Ensimmäinen yö vietettiinkin kolmen kilometrin päässä teltoissa. Telttapaikka sijaitsi poromiesten käyttämän mönkkärireitin varrella ja ristimmekin ajoradan moottoritieksi tiellä vallinneen vilkkaan liikenteen takia.

Myöhemmin selvisi, että samaa uraa käytettiin, kun etelän metsämiehiä kuskattiin riekkometsälle tunturiin.

Kaunista ja tasaista ”jänkhää”, hiekkaputuroita ja pikku lampia pitkin matkaa koko matkan. Ihan kuin olisi ollut julmetun isolla luonnon omalla golfkentällä.

Perille päästyä oli päästävä järveen, rehellisesti sanottuna vain kastautumaan.

Yes! Selvisin yli 20 kilon rinkan painosta ja matkasta kunnialla ja ilman tuskaa hauskan ja lupsakkaan jutustelun siivittämänä.

Rinkan aiheuttama kivistys tuli tuta vasta myöhemmin nukkumisyrityksessä, kun kolotti milloin mistäkin.

Pöyrisjärven tukikohta ja reitti sinne ei tuntunut mitenkään vielä erämaalta, koska mönkkäreitä tuli ja meni jatkuvasti. Ympäristössä oli lukuisia paikallisten tupasia emmekä todellakaan olleet yksin.

Seuraavana päivänä oli puoliaurinkoinen päivä ja suunnistimme päivärepuilla ja ikiliikkuja-Mairen kannustamana tunturin laelle Norjan rajalla. Vähän hirvitti, koska minulla ei ollut minkäänlaista käsitystä, kuinka kaukana se oikeasti on. Suunistimme sinne meidän gepsi-miehemme opastamana läpi suon ja hiekkapohjaisten harjanteiden, kunnes pääsimme itse asiaan eli kipuamaan korkeimmalle kohdalle.

Sinne päästyämme tunsin voiton riemua, koska viiden tunnin kiipeilyrupeama tuntui epävarmalta –jaksanko?

Niinpä taas todistin itselleni, että viikottaiset kuntoilulenkit eivät ole menneet hukkaan.

Samalla lailla nuo konkaritkin tuntuivat huohottavan ylämäessä kuin minäkin. Alas tultiinkin sitten sutjakkaasti. Lähes 20 kilometriä käppäilyä sinä päivänä.

Ihanan fyysisen väsymyksen raukaisema voittajaolo.

Kolmas päivä olikin sitten sumuinen, joten tunturiin ei kannattanut lähteä. Siispä päätimme katsastella muuta ympäristöä.

Syötiin puolukoita ja käppäiltiin pikku mökkikylän liepeillä skottilaisen nummimaiseman näköisellä alueella.

Palattiin kämpälle ja Maire sai hepulin ja rupesi siivoamaan autiotupaa. Pesi ikkunat, seinät ja lattian ja sai miehetkin matkaansa siivoamaan. Kylläpä tuli kirkkaan näköinen kämppä. Kävi semmoinen sutina talossa, että piti juosta pihalle karkuun. Heh!

Tiina Valta

Kalliolla, kukkulalla.

Pöyrisjärven rantaa.

Nyt sitä mennään.

Torstaina lähdimme köpöstelemään takaisiin ihmisten ilmoille.

Matkalla vastaan tuli riekkometsästäjiä, pari vaeltajapoikaa koiransa kanssa sekä nuori poromies mönkkäreineen.

Muuten niin etäiseksi jääneistä poromiehistä tämä pysähtyi jutustelemaan kylmissään. Oli ollut matkalla kavereidensa perässä, kun mönkkäri oli kaatunut ympäri liian syvällä vedessä ja mies varusteineen kastunut yltäpäältä. Eikä apuja mistään!

Onneksi oli saanut vehkeensä käyntiin ja päässyt ajamaan kotiinsa. Mitä tästä opimme: Älä koskaan lähde yksin jänkhälle.

Perjantaiksi menimmekin Susikyröön ja päiväreissulle tunturiin ja Nammalan autiotuvalle.

Tosi kaunis paikka. Pitänee palata tänne lapsenlapsien kanssa. Tykkäävät varmaan. Matkalla kohtasimme Petteri Punakuonon. Komean, sarvia myöten valkoisen poron. Näky oli tosiaan kuin sadussa, ruskan värisen maaston ympäröimänä.

Lauantaina sitten juhlittiinkin uusia, vihittyjä susia. Vihkimisen suoritti shamaanin komistus, joka osasi kertoa mukaansavetäviä Lapin tarinoita. Mieleenpainuva iltahetki.

Sunnuntaina kotia kohti ja valmistautumaan taas työelämään.

Mutta kylläpä oli opettavainen ja voimaannuttava reissu, jossa ylitti itsensä monta kertaa. Ja isot kiitokset mahtaville seuralaisille, Mairelle, Juhalle ja Eerolle.

Muistellen
Untuvikko Naalin pentu
Tiina Valta

Seminaarin asiantuntijat valmistautuvat keskusteluun.

Turvallisesti tuntureilla – eksymättä erämaassa

Tampereella pidetty seminaari keräsi Sampolan työväenopiston yli viisisataapaikkaisen juhlasalin lähes täyteen läheltä ja kaukaa saapuneita luonnossa liikkujia. Nelituntisen luentotilaisuuden aiheena olivat retkeilyn turvallisuusvarusteet ja –välineet, hyvät ja turvalliset toimintatavat ja rutiinit sekä eksymis- ja ongelmatilanteiden psykologia.

Retkeily- ja turvallisuusvälineisiin pääsi tutustumaan väliajalla aulatilan näyttelyissä.

Luennoitsijoiksi saatiin ykkösluokan kouluttajat, Ankarat Avotunturit -arktisten retkien taustalta tutut **Kari ”Vaiska” Vainio** ja **Jaakko ”Korpi-Jaakko” Heikka**, monissa arktisissa retkikunnissa kokemusta hankkinut lääketieteen tohtori **Heikki Karinen** sekä Hätäkeskuslaitoksen erityisasiantuntija **Tommi Mattila**. Keskustelua juonsi itsekin useita vaativia arktisia retkiä tehnyt **Pete ”Reissu-Pete” Mäkelä** Kolbmasta. Muita järjestelyissä mukana olleita tahoja olivat Suomen Arktinen klubi ry, Suomen Latu ry ja Partioaitta.

Aivan aluksi kuultiin Vaiskan määrittelemänä termi tunturiturvallisuus, jonka voi kiteyttää lyhyesti: Retken ennakkovalmisteluilla pyritään siihen, että retkikunnan suunnitelma on turvallisesti toteutettavissa ja että kohdattavat riskit ovat hyväksyttävällä tasolla. Kokeneina retkeilijöinä luennoitsijat korostivat ennakoinnin ja hyvän valmistelun ja harjoittelun tärkeyttä ongelmatilanteiden välttämisessä.

Tilanteen ollessa päällä nopealla reagoinnilla voidaan vielä pelastaa paljon ja estää lisävahingot. Retkialueen ja olosuhteiden tunteminen ja oikein varustautuminen on ensiarvoisen tärkeätä.

Heikki Karinen kertoi mielenkiintoisesti psykologiasta ongelmatilanteissa ja että hätätilanteessa eli henkeä uhkaavassa tilanteessa voidaan käyttää kolmossääntöä: ihminen selviää 3 minuuttia ilman happea, 3 tuntia on aikaa suojautua kylmää vastaa, 3 päivää selviää ilman vettä ja 3 viikkoa ilman ruokaa.

Korpi-Jaakko alusti koordinaattiviidakkoon eksymisen välttelystä. Kartta, kompassi ja suunnistustaito ovat perinteinen ja varma tapa, mutta gps-laite ja sen varalaite on oiva turvallisuusväline.

Hätäkeskuslaitoksen Tommi Mattila valotti taustoja ja tilastotietoja edellisvuosien pelastustehtävistä. Asia oli ilmeisen kiinnostava, sillä yleisökysymyksiä tuli runsaasti.

Mielenkiintoinen ajatusten vaihto käytiin paikalla olleen Tukesin edustajan kanssa: voitaisiinko retkeilyn pelastustehtävistä jonakin päivänä tulevaisuudessa tehdä lentoturmatutkinnan kaltainen tutkinta, joka edesauttaisi jatkossa turvallisempien käytäntöjen yleistymistä. Tällä hetkellä se ei ole siviileille mahdollista lainsäädännön vuoksi.

Aika tuntui loppuvan kesken ja yleisön mielenkiinto oli herpaantumaton alusta loppuun. Näyttämölle rakennetun nuotiopiirin ympärillä jutustellut luennoitsijaporukka loi mukavan leppoisan tunnelman.

Seminaarin markkinoinnissa käytettiin paljon sosiaalista mediaa ja itse tilaisuus videoitiin suorana nettiin. Parhaimmillaan bittiaalloilla oli lähes 150 livelähetyksen seuraajaa. Ja jos nyt heräsi kiinnostus ja harmistus, että et ollut paikalla, niin videotallenteet voit käydä katsomassa YouTubessa laittamalla hakusanaksi ”tunturiturvallisuus”.

Suuret kiitokset talkoopalkalla paikalla olleille luennoitsijoille.

Teksti Hanna Sinilehto
Kuvat Matti Rekola

Hätäkeskuslaitoksen erityisasiantuntija Tommi Mattila esittelee kännykällä 112 Suomi-sovellusta.

Yleisöä oli Sampolan juhlasalissa penkeillä ja käytävällä noin 500 henkeä.

Tenon lohiranta oli päiväretkeläisten tukikohtana.

Yhden tunturin rinteillä oli suuri valikoima tuettuja kiviä.

Päiväretkeläisiä Oakkostanjávrilla.

Välimaan tila on museoviraston suojelema.

Pykeijan hautausmaa.

Kertomuksia Kumpen matkalta Utsjoelle

Rastigaisalle mennessä ylitetään muun muassa tämä puro.

Lauantaina lähdimme matkaan Joensuun urheilutalolta klo 5. Matkustimme Tenon Lohirantaan miltei 16 tuntia. Utsjoki on Suomen ja EU:n pohjoisin kunta ja Nuorgam pohjoisin kylä. Majoituimme ja söimme lohikeiton. Uni maistui.

Sunnuntaina aamiaisen jälkeen vaeltajat, kuusi naista ja neljä miestä suunnistivat tunturiin tavaroineen viideksi yöksi. Me 37 päiväretkeläistä saimme nauttia täysihoitoviikosta.

Lähdimme isännän johtamalle retkelle tunturilammen rannalle nokipannukahville.

Näin suurella joukolla olisi pitänyt olla perässä henkilö, joka tietää reitin.

Kuinka ollakaan meitä jäi neljä henkeä, kun alkupää karkasi näkymättömiin osaksi aikaa ja jäimme ilman kahvia. Ylitimme tunturin ja maisemien näkeminen korvasi kaiken.

Päivän opetus: Yksin ei pidä lähteä ja kännykät eivät välttämättä toimi. Onneksi päivä oli lämmin ja aurinko helli.

Maanantaina oli Pykeijan retki klo 9–20. Tarkoituksena oli katsoa kuningasrapumerrat ja kalastaa, mutta ilmojen haltija oli eri mieltä. Aluksen piti palata takaisin kovan menkäynnin vuoksi.

Pykeijaa on kutsuttu Pikku-Suomeksi. Siellä elää vieläkin suomen kieli. Auto meni rikki. Autopalvelua saimme odottaa väsymykseen saakka, ulkona kylmä tuuli ja paljon autossa istumista.

Mutta me etelän joutavat kulkijat olimme kärsivällisiä.

Tiistaina retki Pulmankijärvelle, joka on muodostunut vanhasta Jäämeren vuonosta. Mahtavat maisemat ja hyvät polut. Ruokailutauko Skaidijärven kohdalla.

Keskiviikkona retki Norjan Rastigaisalle. Melko haastavaa menoa joen vartta. Osa porukasta kahlasi joen yli, osa sai kulkea siltaa pitkin ja osa palasi bussille ylittämättä jokea.

Käytiin tunturin huipulla.

Torstaina Vesisaaren retki klo 12–19. Oppaana oli opettaja, joka kertoi saamelaisten historiasta ja nykypäivästä.

Kävelimme yli tunnin tuulisella Jäämeren rannalla Mårtensenssin Unescon suojelukohteessa. Siellä oli noitina poltettujen tai muuten teloitettujen hautausmaa.

Vesisaaressa on ajettu ainakin 100 vuotta suomalaisella bensiinillä.

Vesisaaren keskustassa oli pieni tauko ja saimme nähdä mahtavan muistomerkin, joka on pystytetty Suomesta ja Ruotsista Ruijaan muuttaneiden muistoksi. Kolme ihmishahmoa kolmen metrin jalustalla,: kalastaja, maanviljelijä ja tytär imettämässä lasta ja takana suuri ankkuri.

Perjantaina isäntä opasti meidät Välimaan torpalle. Vanhaa pihapiiriä on aiemmin hallinnoinut museovirasto ja tällä hetkellä metsähallitus.

Paluumatka tunturin kautta kävellen pehmeätä ja värikästä ruskamattoa pitkin.

Tenon Lohirannassa oli hyvää ja monipuolista ruokaa. Muutama erikoisuus kuningasravut ja kumpukset. Valmiiksi avatut kuningasravut oli helppo syödä. Kumpukset olivat lihaliemessä keitettyjä paksuja verilettuja todella maukasta puolukkahillon kanssa.

Iltapäivällä tulivat vaeltajat, heidän joukossa kaksi alle 20-vuotiasta poikaa, uskoa sopii että seuraavatkin sukupolvet etsivät voimaa tunturista.

Tämän syksyn vaellus tehtiin puuttomalla seudulla. Onneksi riesana ei ollut vesisateita.

Lauantaina aamiainen ja kotia kohti. Olimme Joensuussa illalla. On mahtava tulla takaisin kotiin läheisten pariin. Kuukkeleita ei näkynyt, revontulet tällä kertaa vähäisiä.

Ja se Lapin lumo… Mitä se lie? Rauha, hiljaisuus ja avaruus. Arjen velvoitteet, työt ja koti hetkeksi unohtuu.

Elämä ei ole vuosia, kuukausia, päiviä, minuutteja. Elämä on hetkiä ja silmänräpäyksiä. yhtenä päivänä sitä ei ole. Kiitos elämälle, matkalle ja matka seuralle. Nautinnollisiahetkiä, suurenmoisia muistoja ja uusia unelmia.

Tuula Pyykkö
Päiväretkikuvat:
Matti Nylander:
vaelluskuvat: Jouko Koivu ja Ritva Simpura

Kivikalusteet Stuorrageadggevárrilla.

Puuttomat maisemat luonnehtivat tätä vaellusta.

Leiripaikat olivat aina luonnonkauniilla paikoilla.

Seija Lipsanen

Jerisjärven samaani.

Milla Pahajoki ja Ari Järvenpää.

Ikäsusi nro 111 Aulikki Kuukkanen Ovtsista, Outasudet 60 Maire Parviainen Tsietsasta ja 59 Markku Bergius Kolbmasta sekä tunturisudet 1647 Sirkka Liisa Markkanen Oktasta, 1648 Satu Ojala Geatkista ja 1649 Mikko Suominen Kolbmasta.

Jerisjärven samaani vihki kuusi sutta

Susikyrön teatterikentällä koettiin taianomaisia hetkiä syyskuun viimeisen viikonlopun lauantai-iltana. Tulet oli viritetty paikalle pystytettyjen laavun ja louteen eteen.

Rumpu kumahteli hämärtyvässä illassa ja esiin astui pitkään turkikseen, ketunkarvalakkiin ja peuranluukoruihin pukeutunut tumma mies. Jerisjärven samaani sieltä tuli vihkimään Tunturiladun uudet sudet.

Ennen kuin varsinainen vihkimisseremonia alkoi, samaani maalasi kertomuksillaan susiaisyleisön silmien eteen kuvan Lapin myyttisestä menneisyydestä. Hän kertoi jättiläisistä, jotka jään vyöryessä maahan perääntyivät pohjoista kohti ja lopulta jähmettyivät Kilpisjärven takamaille ja jättiläisten tulista, jotka tunnemme revontulina.

Hän kertoi maanalaisesta kansasta, jotka tiedämme maahisina ja menninkäisinä ja siitä, kun riista saapui pohjoisen selkosille. Peurojen perässä paikalle tuli metsästäjäkansa. Yksi sen jäsenistä viihtyi yksinään ja vetäytyi muista erilleen. Erakkona hän oppi lukemaan luontoa kuin avointa kirjaa, tulen loimusta hän haki vastauksia ja sai maagisia kykyjä.

Erakko näki enneunia ja sai parantajan lahjan. Lopulta hänestä kehkeytyi koko kylän henkinen johtaja ja ensimmäinen samaani.

Hän oli niin viriili mies, että jokaisessa Lapin kylästä löytyy edelleen hänen jälkeläisiään. Jerisjärven samaani on niistä yksi ja hänellä on edelleen pari tärkeää samaanille kuuluvaa tehtävää, nimittäin tarinankerronta ja vihkimiset.

Seremoniassa hän vihki ikäsudeksi **Aulikki Kuukkasen** Ovtsista, tunturisusiksi **Sirkka-Liisa Markkasen** Oktasta, **Satu Ojalan** Geatkista ja **Mikko Suomisen** Kolbmasta sekä outasusiksi **Markku Bergiuksen** Kolbmasta ja **Maire Parviaisen** Tsietsasta. Kolmas outasusi **Maria Timonen** Tsietsasta oli estynyt tulemaan paikalle.

Susiaisten ohjelma oli alkanut perjantai-iltana Susikyrön rantasaunan makoisilla löylyillä ja pulahtamisilla Vuontisjärven syksyisen viileään veteen. Lauantaina lipunnoston jälkeen vihittiin Susikyröntien varteen pystytetty kiviseita.

Vuontispirtillä kuultiin kittiläläisyrittäjien **Milla Pahajoen** ja **Ari Järvenpään** esitelmä poronluun ja -nahan käytöstä lappilaisten taidekäsitöiden materiaaleina. Mielenkiintoisen esitelmän aikana opittiin muun maussa mitä on sasu poronluussa ja mistä tunnistaa käsin parkitun poronnahan teollisesti parkitusta nahasta.

Makoisan poronkäristyksen jälkeen siirryttiin takaisin Susikyröön juhlakahveille, tapaamaan tuttuja ja odottelemaan vihkiseremonian alkua. Vihkiäisiä pystyi myös seuraamaan kotisohvaltaan facebookista Tunturiladun yhteisösivuilta, johon se välitettiin suorana streamauksena.

Juhlava lauantai päättyi säkkipimeässä illassa Ahovaaralle tehtyyn iltaretkeen. Vaaran lakea lähestyttäessä alkoi sieltä kuulua lumoavaa musiikkia. Kumpen puheenjohtaja **Onni Voutilainen** soitti huilua. Takaisin tullessa pilvet repeilivät ja tähtitaivas valaisi kulkijoiden tietä.

Juhlakahvit juotiin Susikyrön keittokatoksessa. Marita Maula jakamassa juhlaväelle täytekakkua.

Sunnuntaina pitivät sudet kokoustaan Susikyrössä. Puheenjohtaja **Kari Halisen** terveiset sieltä olivat, että susiaate elää ja harrastus on hyvällä mallilla ja kiinnostaa edelleen ihmisiä.

Susiaisten päätteeksi **Tommi Valo** kertoi juhlaväelle Vuontispirtillä revontulista kuvin ja kertomuksin.

23. -25. syyskuuta pidettyihin 70-vuotisjuhlasusiaisiin osallistui noin 80 tunturilatulaista. Tapahtuman järjesti Tunturiladun susivaliokunta.

Seija Lipsanen

Susikyrö sai kiviseitansa

70-vuotisjuhlavuoden erikoisuuksiin kuuluu uuden kiviseidan pystytys.

Seita sai susiaisten yhteydessä hyvän alun, kun juhlaväki toi kukin kotiseudultaan ja käymistään retkikohteista kiviä. Kokoon saatiin ilahduttavan runsaslajinen valikoima maakuntakiviä, harvinaisuuksia ja muita kiviä. Jokaisella niillä on tarina kerrottavanaan ja susiaisten aikaan niitä kuultiinkin koko joukko.

Kiviä ja niihin liittyviä tarinoita toivotaan edelleen lisää.

Kiviseidan kylkeen kiinnitettiin nimilaatta.

Kivet voi kukin tuoda itse seitaan ja tarinat kerätään erityiseen ”kivikirjaan”.

Jokaisella kivellä on oma tarinansa ja joukossa oli myös hyvin erikoisia yksilöitä.

Antero Rutanen

Kiviseita kasvaa kasvamistaan, kun tunturilatulaiset tuovat siihen vielä lisää kiviä kotiseudultaan tai vaellusreiteiltä.

Sudet 2016

OUTASUDET

59.	Markku Bergius	Kolbma
60.	Maire Parviainen	Tsietsa
61.	Maria Timonen	Tsietsa

TUNTURISUDET

1647.	Sirkka Liisa Markkanen	Okta
1648.	Satu Ojala	Geatki
1649.	Mikko Suominen	Kolbma

IKÄSUSI

111.	Aulikki Kuukkanen	Ovtsi

KUNNIASUDET

7.	Paavo Kramsu	Logi
8.	Marita Maula	Kavtsi
9.	Raimo Pahkala	Okta

Susivaliokunta 2017:

Marita Maula (pj) marita.maula@tunturilatu.fi
Pirjo Jauhiainen pirjau@gmail.com
Anja Kylävalli anjakylavalli@gmail.com
Juhani Lahtinen juhani.lahtinen@pp3.inet.fi
Matti Nylander matti.nylander@gmail.com
Raimo Pahkala raimo.pahkala@nic.fi

Ranskalaista latua Lapissa

Ranskan kiinnostuksella maapallon pohjoisimpiin osiin on pitkät perinteet. Saint-Malosta lähtenyt Jacques Cartier pystytti 1534 Québecin rannikolle suuren ristin ja julisti irokeesien maat Ranskaan liitetyiksi. Ranska omistaa edelleen Kanadan rannikolla Saint-Pierren ja Miquelonin saaret. Emme aina tule ajatelleeksi, että ranskan kieli on myös arktinen kieli, jota Québecissä puhuu 12 miljoonaa ihmistä.

Ensimmäinen ranskalainen Lapin-kävijä oli normandialainen laivalääkäri Pierre-Martin de La Martinière, joka purjehti tanskalaisella aluksella Vienanmerelle 1653. Näytelmäkirjailija Jean-François Regnard vaelsi kesällä 1681 kahden toverinsa kanssa Tornionjärvelle asti. He jättivät Jukkasjärven kirkkoon piirtokirjoituksen: Stetimus hic tandem, nobis ubi defuit Orbis (Seisomme vihdoin täällä missä maanpiiri päättyy). Olen toimittanut Regnardin matkakertomuksen Retki Lappiin suomeksi (Väylä 2012).

Saint-Malon toinen suuri poika Pierre Louis Moreau de Maupertuis johti Ranskan kuninkaallisen tiedeakatemian astemittausretkikuntaa, joka vieraili Tornionlaaksossa 1736–1737 mittaamassa maapallon muotoa. Yhdessä Anders Celsiuksen kanssa Maupertuis kävi myös pororaidon mukana Pajalan takana Käymäjärvellä ihmettelemässä saamelaista seitaa.

Maupertuis'stä tuli sittemmin Preussin tiedeakatemian presidentti. Hän maalautti itsestään muotokuvan lapinpeskiin sonnustautuneena ja julisti olevansa "maailman onnellisin lappalainen".

Maupertuis'n matkatoverina Lapissa oli katolinen pappi Réginald Outhier, jonka päiväkirja Matka Pohjan perille (Väylä 2011) on lukemisen arvoinen.

Olen analysoinut Outhierin teosta Lapin yliopiston ranskankielisessä väitöskirjassa. Vastaväittäjäni oli amerikkalainen professori Mary Terrall, jonka teoksen Maupertuis, maapallon muodon mittaaja olen suomentanut (Väylä 2015). Maupertuis'n omat kirjoitukset Lapista ilmestyvät piakkoin teoksena Maan muoto (Väylä 2017).

Ranskan viimeiseksi jäänyt kuningas, vuosina 1830–1848 hallinnut Ludvig Filip oli nuoruudessaan ollut Lapissa paossa Ranskan vallankumousta. Hän piipahti Muonionniskan pappilassa 1795 ja tarinan mukaan saattoi raskaaksi piika Beata Caisa Wahlbomin. Suhteesta syntyi poika nimeltä Puolikko-Erkki, jonka jälkeläisiä asuu Lapissa yhä.

Kuninkaaksi tultuaan Ludvig Filip lähetti Lappiin 1839 hovimaalarinsa François-Auguste Biardin, joka sai tehtäväkseen ikuistaa kuninkaan nuoruudenseikkailuja. Biardin suuret öljyvärimaalaukset ovat ensi vuonna tulossa Versailles'n linnasta esille Rovaniemen taidemuseon erikoisnäyttelyyn.

Biardin mukana oli hänen nuori kihlattunsa Léonie d'Aunet. Ensimmäisenä ranskalaisena naisena Lapissa hänellä oli erityistä silmää Lapin luonnonkauneudelle. Nähtyään Lapin ruskan hän kirjoitti: "Ikään kuin kiinalainen porsliinimaalari olisi sen maalannut yltiöpäisyyden puuskassa."

Samaan retkikuntaan kuuluneen kirjailija Xavier Marmierin Lapin-kuvaus *Pohjoinen maa* on ilmestynyt suomeksi 1999. Retkeläisten oppaana toimi Kaaresuvannon kirkkoherra Lars Levi Laestadius, jonka Ranskan kuningas nimitti Kunnialegioonan ritariksi. Vuonna 2014 tästä kaikesta ilmestyi John Nurmisen säätiön kustantama suurteos *Ranskan viimeisen kuninkaan retkikunta*.

Ranskalaiset matkakertomukset antavat ainutlaatuista tietoa Lapin-matkailun varhaisimmilta ajoilta. Niiden sisältämät reittikuvaukset voivat inspiroida monenlaisia nykypäivän vaelluksia.

Osmo Pekonen

Maapallon litistäjänä ja maailman onnellisempana lappalaisena tunnettu Maupertuis poseeraa lapinpeskissä. Taustalla kohoavat Pellon kylän savut.

Maupertuis'n ja Celsiuksen seikkailuista Lapissa on tehty myös elokuva. Rooleissa Osmo Pekonen ja hänen väitöskirjaoppilaansa Johan Carl Erik Stén.

FT, YTT Osmo Pekonen piti monien Lappi-kirjojensa pohjalta esitelmän Tunturilatu ry:n 70-vuotisjuhlassa Peurungassa.

Satu Ojala

Juhlien pukukoodi oli otettu hyvin vastaan. Kansallispukuja nähtiin monen tunturilatulaisen miehen ja naisen yllä.

Juhlavat synttärit 70

Entiset puheenjohtajat Raimo Pahkala, Kyösti Lamminjoki, Timo Tulosmaa ja Yrjö Suuniittu toivat juhlaan oman tervehdyksensä.

Raija Hentman onnitteli Tunturilatua Helsingin Seudun Lapinkävijöiden puolesta ja toi lahjana kämppäviikon Lapnkävijöiden kämpälle Kukasmajalle.Ilmankos Kari Halinen oli mielissään.

Juhlien puuhanaiset Aulikki Kuukkanen ja Ritva Loimio saivat ansaitsemansa kukat.

Ulla Pirttijärvi ja yhtye Ulda esittivät saamelaismusiikkia.

Suomen Ladun onnittelut toi Anja Korhonen.

Raili Laurikainen kertoi tarinan Sammelista ja lapinkoirasta.

Kerhojen tuomissa lahjoissa oli huomioitu kämppien tarpeet. Ovtsilaiset olivat tehneet 70 patalappua.

Onni Voutilaisen huilumusiikin aikana oli tilaisuus unelmoida.

Juhlan nuorimmat osanottajat, konkari-vavaleiriläiset Tiia ja Annie Kuukkanen leikittivät juhlaväkeä.

Puheenjohtajaäänestys vei runsaasti aikaa, kun kaikkien äänestäjien jäsenyys tarkastettiin.

Äänestäen uudelle vuosikymmenelle

Tunturiladun syyskokouksessa päätettiin toimintalinjoista ja taloudesta tulevalle vuodelle.

Ennen varsinaisia syyskokousasioita käsiteltiin kolme ehdotusta kunniasusiksi. Kunniasusien valinnasta päättää virallinen kokous johtokunnan esityksestä.

Ehdolla olivat **Paavo Kramsu** Logista, **Marita Maula** Kavtsista ja **Raimo Pahkala** Oktasta. Kaikkien esitystä kannatettiin suosionosoituksin. Jokaisen pitkä taival Tunturiladun hyväksi on merkille pantavaa.

Ainoa äänestys käytiin puheenjohtajasta, kun nykyinen puheenjohtaja **Kari Halinen** Ovtsista sai vastaehdokkaakseen **Sirpa Alapurasen** Kavtsista.

Entinen puheejohtaja **Raimo Pahkala** evästi äänestyksen voittajaa sanoen:

–Puheenjohtaja on jäseniä varten, johtokunnan toiminta perustuu ryhmätyöskentelyyn, kysy, pyydä apua, delegoi, ole läsnä, saavutettavissa, valmiina vastaamaan kysymyksiin ja toimi avoimesti.

–Yleensä sanotaan, että olet Tunturiladun puheenjohtaja, mutta minulle paras palaute on ollut, että olet meidän puheenjohtaja, sanoi Raimo Pahkala.

Äänestys vei leijonan osan kokouksesta, sillä ensin tarkastettiin jokaisen äänestäjän jäsenyys. Se vei toista tuntia aikaa, sillä kokouksessa oli paikalla lähes 150 jäsentä.

Kari Halinen sai jatkopestin 105 äänen turvin Sirpa Alapurasen 38 ääntä vastaan.

Kokouksessa hyväksyttiin johtokunnan jäsenmäärän lisäys nykyisestä kuudesta jäsenestä seitsemään puheenjohtajan lisäksi.

Erovuorossa olivat **Tuula Forström** Kuovzasta, **Erkki Maununen** Alppaksesta ja **Johanna Nevalainen** Kumpesta, jotka kaikki saivat jatkopestin seuraavalle kahdelle vuodelle. Uutena jäsenenä johtokuntaan valittiin muutaman vuoden tauon jälkeen puheenjohtajaäänestyksessä kakkoseksi jäänyt Sirpa Alapuranen.

Johtokunnassa jatkavat myös **Tuula Kirjonen** Njeallesta, **Hannu Liljamo** Owlasta ja **Paul Pakarinen** Logista.

Tunturiladun toimintasuunnitelmassa näkyy Suomi 100-juhlavuosi. Kerhoja kannustetaan osallistumaan Suomen Ladun tapahtumiin tai järjestämään samalla teemalla kerhojen omia tapahtumia.

Sukella talveen on maailman suurin hiihtokoulu 4. helmikuuta, Villiinny keväästä on 20. toukokuuta, Rakastu kesäyöhön eli nuku yö ulkona on 17. kesäkuuta ja Juhli luontoa -päivä on 26. elokuuta.

Tunturiladun kevätpäiviä vietetään 24.–26. maaliskuuta Pikku-Syötteellä Pudasjärvellä, kesäpäiviä 18.–20. elokuuta leirikeskus Ohkolassa Mäntsälässä ja susiaiset ja syyskokous pidetään kokoushotelli Linnasmäessä Turussa 6.-8. lokakuuta.

Kämppätoimikunnalla on perinteisiä kämppäkierroksia, joissa tarvitaan avuksi ahkeria talkoolaisia. Saamelais- ja Lapin kulttuuri -toimikunta järjestää retket Jokkmokkin markkinoille helmikuussa ja Riddu, riddu-festareille heinäkuussa.

Tunturilatu-lehti ilmestyy ensi vuonna neljästi ja samanlaisena kuin viime vuodet.

VaVa-leiri on Susikyrössä viikolla 29 tai 30.

Tunturiladun jäsenmaksuja korotettiin Suomen Ladun korotusta edellyttävällä tavalla. Euron korotus mahdollistaa sen, että lehti jatkaa nykyisessä muodossaan.

Jäsenmaksu on ensi vuonna 31 euroa henkilöjäseneltä ja 50 euroa perhejäseneltä.

Satu Ojala

Autiotupavetoomuksia viety lähes 200

Juhlavuoden tempaukseen liittyen on tuville ja laavuille viety 175 vetoomusta ja tikkuaskeja. Tikkuaskeissa oli Tunturilatu 70 ja vetoomustarrat.

Muutamalle tuvalle on vetoomus jätetty 2-3 kertaan, koska edellisten jäljiltä niitä ei enää näkynyt.

Tilastoa tarkastellessa voi tehdä muutamia havaintoja: Helpommin saavutettavat tuvat ovat olleet suosittuja (päiväretket) ja kauempana erämaissa olevat on saavutettu vaelluksen aikana.

Oulun läänistä on yllättäen ilmoitettu kymmeniä sellaisia tupia, joiden olemassaolo on harvojen tiedossa.

Kaikki ilmoituksen ovat tulleet tunturikerhoilta tai kerholaisilta. Aktiivisimpia ovat olleet owlalaiset, kolbmalaiset, kumpelaiset ja oktalaiset.

Muilta kerhoilta ilmoituksia ei ole tullut. Ehkä loppuvuoden aikana saadaan muiltakin tietoa tilastoon, jolloin voidaan päästä yli 200 tuvan.

Valokuvakisa

Autiotupavuoteen liittyen järjestettiin valokuvakisa retkeilijän ja autiotuvan merkityksestä toisilleen.

Kisan säännöissä mainittiin, että kuvassa on oltava näkyvissä nimetty autiotupa. Näin siksi, ettei mitä tahansa kesämökkiä kuvattu.

Kisaan tuli neljä kuvaa kahdelta kuvaajalta. Näistä kahdesta kuvasta puuttui oleellinen asia, eli autiotupa.

Vähäisen osanoton vuoksi kuvakisan järjestelyistä vastaava Tunturikerho Kolbma päätti, ettei arvokasta pääpalkintoa jaeta, vaan jaetaan kirjapalkinnot kahden hyväksytyn kuvan kesken.

Arvosteluraati asetti kuvat paremmuusjärjestykseen ja kirjapalkinnot on toimitettu kuvaajille.

Kiitokset osanotosta.

Joutenkulkija jostakin

Iitu Gerlin esitteli nyplaysharrastustaan juhlakansalle, mutta työ ei varmastikaan kovasti edennyt näyttelyssä. Nypläyksen saloihin perehtymässä Timo Tulosmaa.

Tunturilatulaisten taitavat kädet

Juhliin koottu tunturilatulaisten harrastenäyttely tarjosi mykistävää katseltavaa.

Polkujen tallojat osaavat tehdä paljon muutakin kuin ihailla tunturimaisemia. Näyttelyssä oli monipuolinen kirjo tunturilatulaisten upeita käsitöitä.

Jäsentemme kädessä pysyy vaellussauvan lisäksi neulat, nypylät, puukot, siveltimet, puikot ja monet muut apuvälineet.

Kala-Pekkana tunnettu Pekka Kaskela osaa myös puukkojen valmistuksen ja kuksien veistelyn.

Pauli Hulkkosen kokoelmissa on täytetty näätä Sevettijärveltä.

Aulikki Kuukkanen maalaa taitavasti ikoneita ja on siirtänyt mummona tämänkin harrastuksen pojantyttärelleen Annielle.

Tunturilatulainen Raimo Raatikainen Rovaniemeltä parkitsee itse nahkaa ja toi näyttelyyn valmistamiaan jalkineita.

Tärppejä ja turhakkeita

Made in China

Kiinassa tehty tuote on halpa ja huonolaatuinen. Kiinassa tehdyssä kengässä on kapea lesti. Totta vai tarua?

Tuotelapun Made in China -teksti herättää mielikuvia Kiina-ilmiön alkuajoilta. Kotimaisen työn hinnan noustessa kestämättömälle tasolle, alettiin tuotteiden valmistus siirtää halvemman työvoiman maihin, usein juuri Kiinaan.

Kyseessä on siirtomaa-ajan jatko: kun ennen siirtomaista tuotiin raaka-aineita ja työvoimaa orjina kotimaahan, nyt mentiin Kaukoitään, otettiin raaka-aineet mukaan ja teetettiin työ siellä. Huonosti toteutettuna tämä tarkoitti asiakkaan unohtamista, kun halvan työvoiman lisäksi sorruttiin myös halpoihin malleihin ja materiaaleihin.

Moni yritys sahasi omaa oksaansa. Toisaalta syntyi uusia brändejä ilman laadukkaan kotimaisen tuotteen mainetta ja painetta.

Laadukkaita kaukoidässä valmistettuja tuotteita: Merrell, Haglöfs, Arc'teryx.

Tänä päivänä Made in China ei automaattisesti tarkoita huonolaatuista, joskaan ei hyvälaatuistakaan.

Halpaa kiinapaskaa on edelleen tarjolla sitä haluaville, mutta monessa tapauksessa Kiinan tehtailta tulee erittäin laadukasta tavaraa. Tuotantoa on siirretty pois Kiinasta, vielä halvempien kustannusten maihin kuten Bangladesh ja Kambodzha.

Eikä asia ole näinkään mustavalkoinen, sillä kaikista tärkeintä laadun kannalta on työn huolellisuus ja valvonta. Halvassa tehtaassa on houkutus teettää halvinta mahdollista, mutta halpa työ mahdollistaa myös sen, että tuotetta pidetään linjalla kauemmin, saumat ommellaan huolellisemmin, langanpäät piilotetaan ja liimatahrat vältetään. Tämä on mahdollista aina ja kaikkialla, jos valmistuttaja niin haluaa.

Pienet toimijat ovat pienten myyntimäärien takia heikommassa asemassa. Tuotteet on teetettävä siellä missä se on isompien seassa mahdollista.

Laadukasta työtä tekevät Kaukoidän tehtaat ovat suurten brändien toimesta niin täyteen buukattuja, ettei esimerkiksi pienellä suomalaisella yrityksellä ole sinne pääsyä. Pienemmät tuotantomäärät tarkoittavat suhteessa kalliimpia hintoja.

Suomen pienet markkinat jättävät kaksi vaihtoehtoa, joiden välillä suomalaiset yritykset tasapainottelevat: joko teetetään huippulaatua niin kalliilla ettei sitä kukaan osta, tai tyydytään halvempaan ja laadultaan vaihtelevaan. Isot kotimarkkinat ovat tehneet monesta ruotsalaisesta ulkoiluvaate- ja saksalaisesta vaelluskenkävalmistajasta niin vahvoja, että niiden on ollut helppo levittäytyä pieneen Suomeenkin. Suomalaisten firmojen on kyllä syytä katsoa peiliinkin, sillä tuotteistamisessa, brändäämisessä ja markkinoinnissa emme ole pärjänneet naapureille.

Kiina-ilmiö on alkanut viime vuosina kääntyä. Kuljetuskustannusten haukatessa yhä isomman siivun tuotteen hinnasta, ovat valmistajat siirtäneet tuotantoa Kaukoidästä lähemmäs kuluttajia.

Jalkineita valmistetaan paljon muun muassa Portugalissa ja Romaniassa. Moni merinovillakerrasto ommellaan Liettuassa. Ranskalaisen kiipeilybrändi Milletin Trilogy-sarjan tuotteet valmistetaan Unkarissa. Amerikkalaisbrändien monet tuotteet tulevat Meksikosta ja Väli-Amerikan maista, sen sijaan että ne laivattaisiin valtameren takaa.

Toisaalta, erikoistekniikoiden kuten hitsattujen saumojen käyttö on usein kannattavampaa tehdä siellä missä laitteet ovat, kuin että perustettaisiin uusi tuotantolinja muualle.

Kiinalaiset ovat itsekin siirtäneet halpatuotantoaan Eurooppaan, varsin ovelalla tavalla. Olen lukenut artikkelin, jossa kerrotaan tyhjilleen jääneistä tuotantotiloista Italiassa.

Kiinalaiset ovat ostaneet kokonaisia tehdasalueita, tuoneet sinne työntekijät mukanaan, ja pyörittävät nyt täysin kiinalaisia tehtaita Italiassa. Kiinalaiset halpatuotteet päätyvät sieltä Euroopan kauppoihin Made in Italy -lapulla varustettuna. Tämä täydentää totuutta siitä, ettei valmistusmaalla ole enää mitään merkitystä tuotteen laadun kanssa.

Mutta onko Kiinassa valmistetussa kengässä kapea lesti? Ei välttämättä.

Viittasin tähän ensimmäisessä kappaleessa. Kun kotimaisen, leveälestisen nahkakengän valmistus ei enää kannattanut, mentiin Kiinan tehtaalle, teetettiin siellä kenkä sillä lestillä ja niillä materiaaleilla mitä paikan päällä oli tarjolla. Lopputuloksena oli mielikuva kapealestisestä, huonolaatuisesta kengästä. Ammatikseni kenkiä käsitellessäni olen tehnyt havainnon, että lestiongelma voidaan kiertää laputtamalla kengät pykälää isomman koon mukaan: tehdään 42-koon kenkä numeron 43 lestillä, ja tadaa! meillä on tilavalestinen kenkä!

Homman voi toteuttaa myös toisin. Suuret, laadukkaat kenkätalot voivat viedä Kiinaan omat lestinsä ja haluamansa materiaalit. Laatumerkit ovat myös valmiita maksamaan vähän enemmän per kenkäpari, jotta tuloksena olisi huolellisemmin tehty jalkine.

Esimerkkinä tähän sopii hyvin tarina Merrellin lestin takana. Merrellin kengäthän sopivat tunnetusti hyvin monen suomalaisen jalkaan. Tämä juontuu aikaan, jolloin amerikkalainen Merrell oli suomalaisen Karhun omistuksessa. Nykyään Merrell on osa valtavaa Wolverine World Wide –konsernia, mutta suomalainen hetki merkin historiassa elää edelleen tilavassa lestissä sekä Air Cushion -kantavaimennuksessa.

Tommi Avikainen

Sajoksen markkinatorilla.

Musiikkia Inarin yöttömässä yössä

Alkuperäiskansojen musiikkitapahtuma Ijahis idja (yötön yö) järjestetään vuosittain Inarissa Sajoksessa.

Tämän vuoden festivaali oli jo kolmastoista. Kävijöitä oli pääsylippumyynnin mukaan 3300, enemmän kuin 2015 ja sitä ennakoiden tapahtumaan oli lisätty yksi päivä.

Toisaalta Ijahis idjaa ei yritetä kasvattaa. Kuten **Piritta Näkkäläjärvi** mainitsi Ylen ohjelmassa, Ijahis idja on kuin ”kätketty helmi”, mutta maine kasvaa ja sen mukana kävijämäärä. Festivaalin tunnelma täytyy kokea paikan päällä. Ohjelma on korkeatasoista, jonka takaavat tunnetut saamelaistaiteilijat.

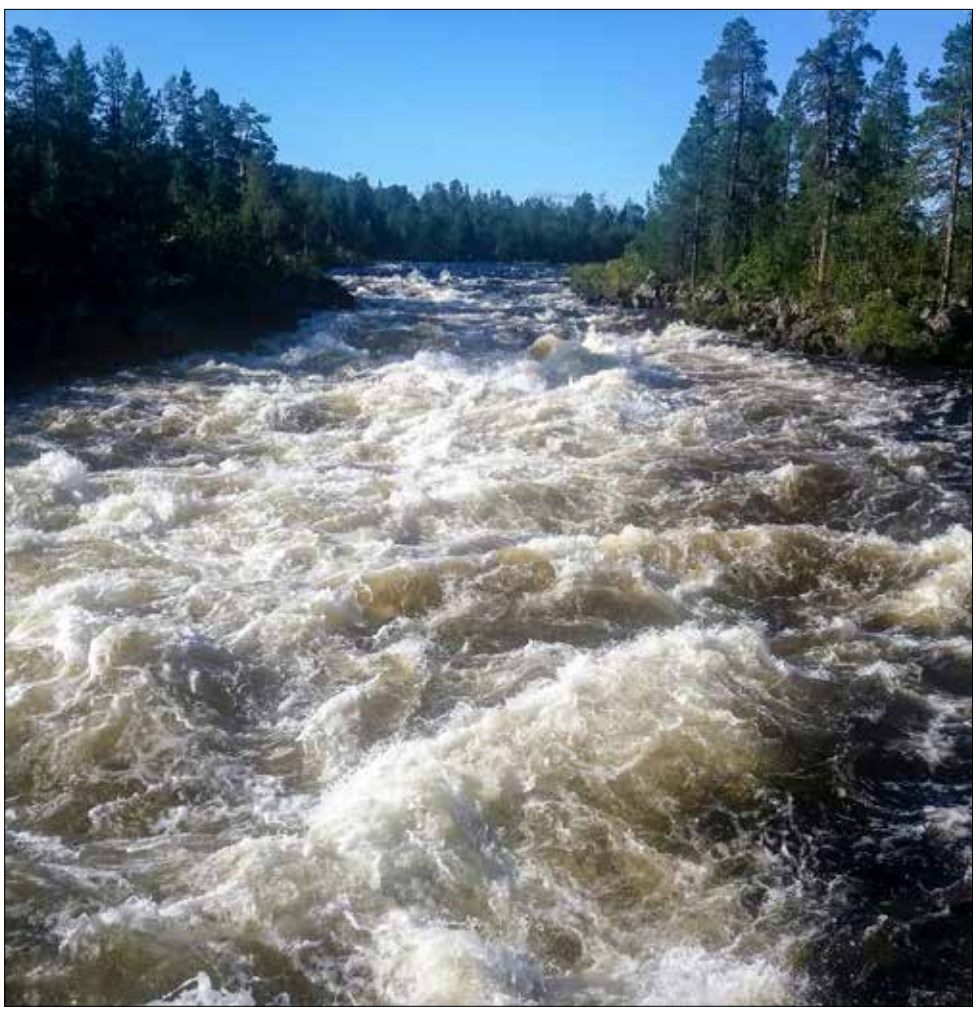
Merkittävää on myös, että festivaali on samalla saamelaisille perhetapahtuma. Ihastusta herättivät niin aikuisten, kuin lasten kesäpuvut.

Markkinatoria reunustivat lukuisat myyntipisteet. Sen vieressä oli kenttä, jossa pidettiin muun muassa suopungin heittokilpailuja lapsisarjoista alkaen.

Yhtenä kilpailuna oli pikakilpailu, jossa oli aina kolme heittoa, mutta ohiheitoista seurasi ampumahiihdon tapaan sakkokierros.

Tunturiladun saamelaistoimikunta järjesti tapahtumaan majoituksen Inarin lomakylään. Osa joutui hoitamaan asian itse ilmoittautumisajan mentyä ohi, mutta ilmeisesti kaikki halukkaat löysivät paikkansa.

Tulimme Inariin jo keskiviikkoiltana, kun itse festivaali alkoi perjantaina puolilta päi-

Juutuanjoki Jäniskosken riippusillalta katsottuna.

Siirtolohkare ja vanha uhripaikka.

Pielpajärven kirkosta.

Ágy on jo suosittu artisti Norjassa. Hänen musiikkinsa on modernia elektropoppia, jossa on mausteena elementtejä perinteisestä joiusta.

vin. Kun Ijahis idjan ohjelma alkoi iltapäivällä, meillä oli hyvin aikaa tehdä omia retkiä ympäristöön.

Toimikunta järjesti kävelyretkiä ympäristöön ja yhtenä päivänä osallistuimme myös Ukonsaaren eli Ukonkiven risteilyyn. Kävelyretkien kohteena olivat Juutuan kierros, Pielpajärven erämaakirkko, Tuulispään Tuulijärven polku.

Lisäksi kävimme tutustumassa Inarin hautausmaahan, erityisesti sen ”pyrkyripalstaan”, johon on haudattu tunnetuimmat kullanhuuhtojat ja on sen vuoksi, mutta muutenkin tutustumisen arvoinen kohde. Myös Siidassa käyntiinkin jäi aikaa.

Useimmat mukana olleet tunturilatulaiset olivat kiinnostuneita tulemaan myös ensi vuoden tapahtumaan. Ehkä ensi kesänä on kuitenkin heinäkuussa toinen kohde Norjassa, Riddu riddu, koska Tunturiladun kesäpäiviä on suunniteltu elokuulle juuri Ijahis idjan aikaan.

Mutta festivaali pysyy tutustumiskohteena myöhemmin ja uudet päiväretkikohteet on suunnitelmissa jo valmiina.

Ijahis Idjan vahvuuksia yhteishenki ja tuoreus

Inarin Ijahis idja todisti, että saamelainen nykymusiikki on hyvin moni-ilmeistä, luovaa ja tuoretta.

Vaikka sen juuret ovat vahvasti kiinni joikuperinteessä, artistit yhdistävät siihen hyvin monenlaisia musiikillisia elementtejä räpistä rockiin ja elektronisiin soundeihin, heavyyn, tanssipoppiin, kansanlauluihin ja jopa klassiseen musiikkiin.

Toinen asia, mikä festivaalista välittyi kuulijoille, oli sen voimakas yhteishenki artistien kesken sekä heidän ja yleisön välillä. Se tuli aivan erityisesti esiin perjantai-iltana. Kaikki illan artistit esiintyivät omien settiensä lisäksi toistensa keikoilla ja tunnelmaa nostattivat vahvat kannanotot saamelaisille tärkeiden asioiden puolesta.

Nuori sukupolvi uskaltaa tuoda mielipiteensä esiin. He käyttävät musiikkiaan rohkeasti myös politiikan välineenä. Inarin yleisössä se sai vahvan kaikupohjan.

Huikeat naisartistit

Elokuisen festivaalin vakuuttavimmista keikoista vastasivat naisartistit **Sofia Jannok,** Ágy ja Ánnámáret Ensemble.

’Jannok oli festarialueen perjantai-illan ehdoton kuningatar. Hänet tunnetaan laulajanuransa lisäksi saamelaisten oikeuksien puolustajana ja aktivistina.

Ruotsin saamelaisalueelta kotoisin olevan Jannokin musiikki on yhdistelmä poppia ja powerjoikua. Hän on keikkailut eri puolilla maailmaa ja on äskettäin julkaissut uuden levyn nimeltään Orda – this is my land.

Lauantai-iltana esiintymislavalla loisti Norjan Nordreisasta kotoisin oleva Ágy (Agnete Båtnes Braaten). Nuoren elektropop-artistin vahvat melodiat ja hypnoottiset rytmit tehosivat yleisöön. Ágy laulaa englanniksi ja saameksi ja hän on eittämättä Saamenmaan tulevia tähtiä.

Anna Näkkäläjärvi-Länsmanin Ánnámáret Ensemble yhdistelee saamelaista lauluperinnettä ja skandinaavista kansanmusiikkia. Yhtye esiintyi lauantai-iltapäivällä Sajoksen auditoriossa.

Yleisön lumonneella vaikuttavalla, taiteellisella Gollehelmmot (Kultahelmet) -levynjulkistamiskeikalla oli myös saamelaispoliittinen teema.

Räppiä, joikua ja paljon muuta

Myös utsjokelainen runoilija-laulaja-näyttelijä **Niillas Holmberg** tunnetaan taiteilijan uransa lisäksi saamelaisaktivistina.

Inarissa Niillaksen ja Ylva -yhtyeen perjantai-iltainen elektronista musiikkia joikuun yhdistävä setti päättyi voimakkaaseen kannanottoon uutta Tenon kalastussopimusta vastaan.

Tenonlaakson asukkaat ovat olleet uudesta sopimusluonnoksesta tyrmistyneitä. Saamelaistaiteilijoista muodostuvan Suohpanterrorin eläinarmeija marssi lavalle kyltin kanssa, jonka Holmberg repi yleisön hurratessa. Siihen oli raapustettu colonialistic fishing licence denied (kolonialistinen kalastuslupa evätty).

Perjantain kolmas artisti, räppäri Amoc (**Mikkâl Morottaja**), on Inarin oma poika. Inarinsaameksi räppäävältä ja saamelaisesta mytologiasta aiheensa ammentavalta Amocilta on ilmestynyt äskettäin uusi musiikkivideo ja uusi albumi on tekeillä.

Inarin omia taiteilijoita olivat myös lauantaina kuullun Irdon-yhtyeen jäsenet.

Oula Guttormin luotsaama Irdon soittaa rockia, joka yhdistelee etnisiä sävyjä ja joikua sinfonisiin elementteihin sekä heavyyn. Bändin lyriikoissa kuuluvat saamenmaalla asuvien nuorten tunnot ja kokemukset perinteiden ja urbanisoitumisen välillä.

Lauantai-illan päätti karasjokisten serkusten ja heidän kavereidensa muodostama kahdeksanhenkinen bilebändi Felgen Orkester. Poppia, rockia ja folkia yhdistävän bändin letkeää musisointia oli ilo kuunnella.
Suosittu orkesteri sai yleisön villisti bailaamaan tihkusateessa.

Festivaalin monipuoliseen esiintyjäkattaukseen kuuluivat myös joikaaja **Johan Anders Baer** Dronefolk -yhtyeensä kanssa sekä **Ulla Pirttijärvi** Ulda -yhtyeen kanssa.

Pirttijärvi julkaisi Sajoksen auditoriossa pidetyssä konsertissa uuden rokahtavamman Roijk- albuminsa.

Teksti ja kuvat:
Jouko Koivu (alkuosa)
Seija Lipsanen (artistit)

Festivaalin taiteellinen johtaja Anna Näkkäläjärvi-Länsman esiintyi Sajoksen auditoriossa. Ánnámáret Ensemblellä oli siellä levynjulkistamiskonsertti.

Laulaja-aktivisti Sofia Jannok on Saamenmaan nuori, valovoimainen tähti. Hänen Inarin konserttinsa oli voimakas elämys.

Felgen Orkester.

Kämppätoimikunnan kuulumisia

Irma Rytkölä

Monelle käsiparille riittää puuhaa tulevanakin talkookesänä Tunturiladun kämpillä.

Talkoisiin tarvitaan taas väkeä

Huolto- ja kunnossapitotalkoot Tunturiladun kämpillä ensi kesänä pidetään viikoilla 23,24 ja 25. Työt aloitetaan Susi-Talaksella viikolla 23. Viikko 24 ollaan Susi-Kiisalla (osin jo viikko 23) ja talkoot päättyvät Susikyrössä juhannuksen aikoina viikolla 25.

Työt tulevat olemaan pääosin tukikohtien huolto- ja kunnossapitohommia ynnä jonkin verran on myös tehtävä remonttia. Näistä tarkemmin Tunturilatu-lehden seuraavassa numerossa.

Jos väkeä saadaan talkoisiin riittävästi, niin osa porukasta voi mennä jo viikolla 23 suoraan Susi-Kiisalle hoitamaan Kiisan työt kuntoon viikon 23 ja 24 aikana.

Talaksen töiden tultua tehdyksi viikolla 23, talkoolaiset (lähinnä kämppätoimikunnan väkeä) ajavat sitten suoraan Susikyröön ja alkavat valmistella siellä tehtäviä töitä jo ennen varsinaista talkootyöviikkoa.

Eli kämppätoimikunnan väki jakaantuisi kahdeksi porukaksi viikkojen 23 ja 24 aikana ja olisivat sitten taas yhdessä Susikyrössä viikolla 25.

Väkeä tarvittaisiin mukaan seuraavasti:

Talaksella 6–8 henkilöä viikolla 23
Kiisalla 2–3 henkilöä (ylimääräinen viikko) viikolla 23
Kiisalla 4–5 henkilöä viikolla 24
Susikyrössä 2–3 henkilöä (ylimääräinen viikko) viikolla 24
Susikyrössä 6–8 henkilöä viikolla 25

Jokaiselle viikolle tulee lisäksi kämppätoimikunnan jäseniä järjestelytehtäviin, työnjohtoon ja keittiötyöhön.

Kämppäisännän mieltä lämmitti suuresti viime Tunturilatu-lehdessä (juhlanumero) julkaistu kirjoitus talkootöiden historiasta viimeisen kymmenen vuoden ajalta.

Kirjoituksessa tuotiin hienosti esille, miten antaumuksella Tunturiladun väki ylläpitää ja hoitaa kämppiä edelleen. Näin on tehty vuosikymmenet.

Lehdessä kerrottiin kuinka talkoolaiset ovat katsoneet, että huolto- ja kunnossapitotyöt ovat vuosittain tulleet tehdyksi, on tehty polttopuuasiat kuntoon seuraavaa talvea varten, hoidettu kaikki remontit, lisärakennusasiat ja muut kuntoon.

Aivan upea kirjoitus juhlanumerossa: suurkiitos tekstin kirjoittajille ja erikoiskiitos vielä lehden toimittajalle hienosta työstä, jota hän on tehnyt taas kerran, tällä kertaa juhlanumeron aikaansaamiseksi.

Tunturilatulaiset ovat taas tänäkin vuonna laittaneet kaikenlaista palautetta kämppätoimikunnan jäsenille.

Kämppätoimikunta pyrkii ottamaan kaikki saamansa viestit käsittelyyn ja tekee asioista yhteisen päätöksen kokoontuessaan kaksi kertaa vuodessa pohtimaan tulevan kesän talkoita.

On hyvä muistaa, että kaikilla kämpillä on tarkat käyttöohjeet tukikohtien käyttäjille. Edellisessä Tunturilatu-lehdessä kerrottiinkin tästä tarkemmin.

Aina voi kuitenkin tarvittaessa ottaa yhteyttä kämppätoimikunnan jäseniin. Ihan hyvin on kaikki mennyt taas tänäkin vuonna Lapin tukikohtien osalta.

Kiitos kaikille toiminnassa mukana olleille.

Hyvää alkavaa talvikautta ja joulunalusaikaa kaikille Tunturilatu-lehden lukijoille,

toivoo kämppätoimikunnan puolesta

kämppäisäntä

Pekka Kallio

Lahjaksi lapsille, lapsenlapsille, koko suvulle, juhlavuoden Tunturilatu 70 v. juhlaesine

Hinta 15.00 /kpl + postituskulut
Koko 2,1 dl; paino 83 gr
Tilaukset Marja-Liisa Mäki,
marja-liisa.maki@pp.inet.fi tai 040 718 1719

PETIPAIKKAVARAUKSIA 2017

Susi-Kiisa 8/8
3.6.–10.6. kämppätalkoot
29.7. –5.8. Geatki kerhoviikko
9.9.–16.9. Logi kerhoviikko

Susi-Talas 10/10
8.4.–16.4. Alppas kerhoviikko
3.6.–10.6. kämppätalkoot
26.8.–2.9. Kolba kerhoviikko
16.9.–23.9. Owla kerhoviikko

Susikyrö Susi-Oskari 5/5
10.6.–24.6. kämppätalkoot
9.9.–16.9. Ovtsi kerhoviikko

Susikyrö vanha kämppä 14/14
7.1. –14.1. Tsietsa hiihtoviikko
1.4.–8.4. Logi kerhoviikko
8.4.–15.4. Owla kerhoviikko
10.6.–24.6. kämppätalkoot
9.9.–16.9. Ovtsi kerhoviikko

Varaukset voi tehdä osoitteeseen
varaustenhoitaja@tunturilatu.fi

Varausohjeet, maksutiedot yms. löytyy nettisivuilta:
www.tunturilatu.fi -> jäsenille -> Lapin kämpät

TUNTURILADUN TARVIKKEITA VOI TILATA YHDISTYKSEN RAHASTONHOITAJALTA:
marja-liisa.maki@pp.inet.fi tai 040 718 1719.
Tarvikkeet toimitetaan postitse tai sopimuksen mukaisesti.
Tarvikkeita on myynnissä myös Tunturiladun yleisissä tapahtumissa.

MYYTÄVÄT TARVIKKEET

	á
Hihamerkki	1,70
Pinssi	1,70
Susimerkki	5,00
Susimerkki nauhalla	6,80
Tunturilatu-tarrat (12 pientä tarraa)	2,00
Tunturilatu-tarra (iso)	1,30
Viiden vuosikymmenen vaellus -kirja	15,00
Kuudes vuosikymmen -kirja	15,00
Historiikit (kaksi kirjaa)	25,00
Kupilka -kuksa	15,00

Susimerkit myydään vain vihityille susille.

Kämppien avaimen voi lunastaa kaksi vuotta Tunturiladun jäsenenä ollut henkilö. Avaimen lunastushinta on 120 €.
Avainanomuslomakkeen saa nettisivuilta.
Avain toimitetaan postiennakkona.

MAKSUASIOISTA

Tunturiladun pankkitili on S- Pankki
IBAN FI07 3636 3002 7875 88 BIC SBANFIHH.
Tälle tilille maksetaan kaikki Tunturilatua koskevat maksut.

KÄMPPIEN KÄYTTÖMAKSUT

Kämppämaksuja suoritettaessa käytetään viitenumeroita. Kämpillä on edelleen rahalippaat, johon maksun voi suorittaa. Kämppämaksu vuonna 2016 on Susikyrö 10 €/hlö/vrk (vieras joka ei ole jäsen 15 €/hlö/vrk), Susi-Talas ja Susi-Kiisa 7 €/hlö/vrk (vieras, joka ei ole jäsen 10 €/hlö/vrk). Alle 12-vuotiailta ei peritä kämppämaksua. Kämppien viitteet: Susikyrö 505, Susi-Talas 602, Susi-Kiisa 709.
Varauskämppä Aihkin varaukset: aulikki.kuukkanen@tunturilatu.fi, 040 577 4100. Aihkin kämppämaksu on 30 €/vrk/koko kämppä. Aihkin viite 806.

2.–5.2.2017 RETKI JOKKMOKKIN MARKKINOILLE

Nähtävää, ostettavaa, koettavaa ja opittavaakin löytyy varmasti markkinoilta jokaiselle.

Majoittuminen on 10 hengen omakotitaloissa Vidselissä.

- Varattu 2 taloa käyttöömme.
- Majoitus Vidsel White House, Västra Vidselvägen 4, hinta n.50 €/hlö koko ajalta tai majoitus Östra Vidselvägen 20, hinta 80 €/hlö koko ajalta. Liinavaatteet kuuluvat hintaan.
- Majoitukset eivät sisällä ateriaa.
- Molemmat talot ovat hyvin varusteltuja.
- Majoituksista matkaa Jokkmokkiin tasan 100 km, mutta ne ovat menomatkamme varrella.

Lisätiedot ja sitovat ilmoittautumiset 15.12.2016 mennessä, johanna.nevalainen@tunturilatu.fi tai p. 050 331 7876.

Ennen reissua lähetetään tarkempi matkakirje mukaan ilmoittautuneille.

Markkinoiden ohella käymme upealla Storforsenin koskella. Retki tehdään kimppakyydeillä ja kyydit maksetaan autokunnittain.

Tunturiladun kevätpäiviä

vietetään 24.–26.3.2017 maamme eteläisimmillä tuntureilla Syötteen kansallispuiston maisemissa Syötekeskus Pikku-Syöte, Syötekeskuksentie 126, 93280 Syöte.

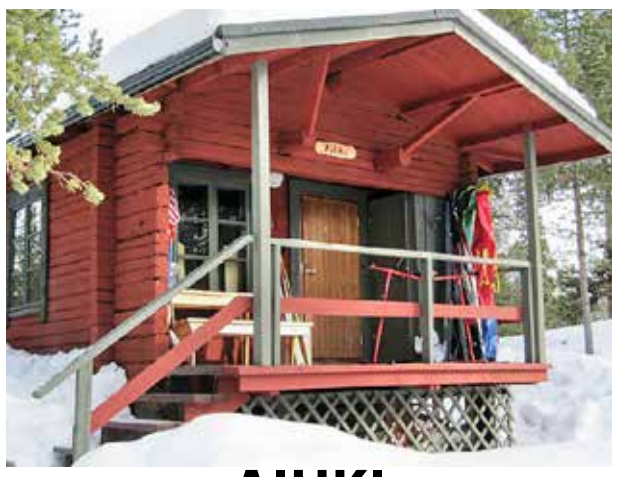
Syötteellä pidetään 2017 Umpihankihiihdon MM-kisat 10.–12. helmikuuta 20. kerran.

Kevätpäivien ohjelmassa hiihdon ja laskettelun lomassa pidetään Tunturiladun kevätkokous.

Kevätpäivien ohjelma ja ilmoittautumisohjeet tulevat Tunturilatu 1/2017 lehteen.

Tervetuloa Syötteen lumisiin maisemiin.

Tunturikerho Lapinkävijät Owla

AIHKI

Varaa oma laatuviikkosi Aihkissa.

Vuonna 2017 varattuja viikkoja ovat: 8, 10, 12, 13, 14, ja 15.

Vuorokausimaksu on 30,00 €/koko mökki.

Varaukset Aulikki Kuukkanen 040 577 4100 tai aulikki.kuukkanen@tunturilatu.fi

RETKI

Outdoor Media Oy tarjoaa tunturilatulaisille

uusiin Retki-lehden KESTO-TILAUKSIIN

Lehden voi tilata myös kerholle!

10 % alennuksen

Normaalihinta 6 nroa/50 €, eli alennettu hinta on 45 €

Lehti ilmestyy 10 kertaa vuodessa (yksi kaksoisnumero) ja käsittelee laajasti ulkoilulajeja, retkikohteita, varusteita ym. ulkoilun ja liikunnan harrastajia kiinnostavia aiheita.

Jäsenedun saat käyttöösi soittamalla puhelimitse tilaajapalveluun puh. 03 4246 5354 tai lähettämällä sähköpostia osoitteeseen tilaajapalvelu@retkilehti.fi (nettisivujen tilauslomake ei toimi tämän jäsenedun kanssa). Mainitse tilatessasi koodi TL70.

Ankarat Avotunturit –koulutusohjelman erikoiskursseille Tunturilatulaiset saavat alennuksia seuraavasti:

Retkikunnan turvallisuuskurssin ja jääkarhuturvallisuuden jatkokurssin osallistumismaksusta **30 % alennus** (vaatimuksena osallistuminen ”Johdatus arktiseen vaeltamiseen” –kurssille).

www.avotunturit.fi nettikaupan tuotteista alennus on 15% (poislukien elektroniikkatuotteet ja keitinlaatikko). Nettikaupan alennuskoodin saat kysymällä allekirjoittaneelta tai kerhosi puheenjohtajalta, painettuna emme saa sitä julkaista. Myytävät tuotteet ovat alansa kärkeä ja jotkin jopa sellaisia, mitä ei Suomessa muualta saa.

Muistathan myös tulevan seminaarin Tampereella ”Turvallista tuntureilla – eksymättä erämaissa” la 22.10.2016, jossa luennoi useampikin kokenut tunturien kulkija.

Tunturilatu ja sosiaalinen media

Sosiaalinen media on muodostunut yhdeksi nopeaksi tiedotuskanavaksi, halusimmepa sitä tai emme. Tunturilatukaan ei voi jäädä sen ulkopuolelle.

Tunturiladulla on kaksi Facebook-sivustoa, joista toinen on yhdistyksen tiedottamista varten ja toinen on jäsenistölle tarkoitettu keskustelufoorumi. Lisäksi monilla kerhoilla on omia sivustoja.

Tiedonvälitystä Facebookin kautta on kokeiltu pariin otteeseen. Toiset ovat olleet kokeilusta ilahtuneita, mutta osa ei pidä tätä hyvänä toimintamuotona. Molemmat näkökannat ovat ymmärrettäviä.

Tunturiladun tiedotustoimikunnassa on sovittu pelisäännöistä, joita noudatetaan Tunturiladun some-käyttäytymisessä.

Tunturiladun tilaisuuksista kerrotaan sanoin, kuvin ja videoin myös järjestön omilla Facebook-sivuilla. Omien kasvojen ja nimen näkymisestä voi kieltäytyä. Siitä on syytä ilmoittaa tapahtuman vastuuhenkilöille, joiden tehtävänä on huolehtia, että kieltoa myös noudatetaan.

Yksittäisten ihmisten omille Facebook-sivuille laittamista kuvista Tunturilatu ei ole vastuussa.

Tunturiladun järjestämät yleiset kilpailut näkyvät myös somessa. Sen vuoksi tällaisten tapahtumien ennakko-ohjeisiin lisätään tieto, että tulokset ja kuvia voidaan julkaista verkossa/somessa reaaliaikaisesti.

Sosiaalinen media on vain yksi vaihtoehto Tunturiladun tiedottamisessa. Tärkeimmät kanavat ovat jatkossakin oma lehti ja verkkosivut.

Tiedotustoimikunta
Satu Ojala
puheenjohtaja

Kuvat kannattaa nimetä kunnolla

Tunturiladun verkkosivuilla ja lehdessä on ilmennyt ongelma, jonka toivottavasti otatte jatkossa huomioon.

Kuvat lähetetään usein niin, että niiden tiedostonimiä ei ole muutettu. Tässäkin lehdessä on useampia kuvia, joiden nimenä on IMG_6xxx. Numerosarjat ovat jo niin lähellä toisiaan, joten vaarana on, että kuvat ovat samannimisiä ja epähuomiossa kokonaan toisen jutun kuvat tallentuvat toisen jutun kuvien päälle.

Jotta tästä riskistä vältyttäisiin, olisi hyvä, jos muuttaisitte kuvien nimiä niin, että niissä tulisi jutun aihe helposti esille. Kun sekä kuvat että jutut on tallennettu samalla nimellä, on ne helppo yhdistää toisiinsa. Tekstitiedosto ja kuvatiedosto eivät mene päällekäin.

Nimi kannattaa miettiä huolella. Syksy_2016 ei ole hyvä vaihtoehto, sillä sitä saattaa joku toinenkin käyttää. Nimi ei saisi kuitenkaan olla turhan pitkä, mutta olisi hyvä, että siinä esiintyisi vaikkapa kerhon nimi mukana. Syksy_2016_owla1, 2, 3 ja niin edelleen helpottaa tilannetta kummasti.

Satu Ojala

TUNTURILATU

Tunturilatulaisten jäsenlehti, joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Lehti postitetaan jäsenille Latu & Polku-lehden kanssa.

Julkaisija: Tunturilatu ry
Päätoimittaja: Kari Halinen
Millitie 9, 43500 KARSTULA
puh. 0400 483 885
kari.halinen @tunturilatu.fi
Toimitussihteeri:
Satu Ojala, Huittisten Sanomalehti Oy,
Pl 36, 32701 HUITTINEN
pt. 045 327 5650, pk 050 5234 844
satu.ojala@tunturilatu.fi
Tiedotustoimikunta 2016:
Satu Ojala (pj), Kari Halinen,
Iitu Gerlin, Paul Pakarinen
Ilmoitushinnat:
0,60 euroa pmm,
¼ sivu 290 euroa,
½ sivua 540 euroa
Koko sivu 900 euroa
Sivunvalmistus ja taitto:
Huittisten Sanomalehti Oy

Painopaikka:
Alma Manu, Tampere

Ilmestymisaikataulu 2017:

Numero	Aineistopäivä	Lehti jäsenillä
1	**17.1.**	**17.2.**
2	**14.3.**	**12.4.**
3	**15.8.**	**15.9.**
4	**31.10.**	**1.12.**

Osoitteen- ja nimenmuutokset:
Suomen Ladun jäsenpalvelun kautta,
puh. 044 722 6301 tai jasenpalvelu@suomenlatu.fi
tai postitse:
Suomen Latu ry,
Jäsenpalvelu,
Radiokatu 20,
00240 HELSINKI

SUOMEN LATU

Kolbmalaiset Rastigaisan paljakalla

Mikko Suominen

Vihreääkin aluetta löytyi kohti Tenoa tultaessa. Taustalla kohoavat Uhcagaisa ja Gurrogaisa sekä kauimmaisena nyppylänä Suonjirgaisa.

Mikä lienee koitunut poron kohtaloksi Rastigaisan rinteellä? Taustalla näkyy Geaidnojärvi.

Elokuun puoliväli oli juuri oikea aika lakalle ylängön yli 500 metrin korkeudessa.

Suomi-neidon pään luoteispuolella kohoaa satelliittikuvissa laaja vaalea kuhmu. Korkeimmalle kohoavan suurtunturi Rastigaisan lisäksi ylängöltä löytyy kaksi tonnin ylittävää ja lukuisia muita rajaa lähelle nousevia tuntureita.

Kolbmalaisten ryhmä vaelsi alueella elokuun puolivälissä kalastus- ja huiputuspainotteisella retkellä hyttysten ja risukkojen yläpuolella. Sekä ennen että jälkeen vaelluksen käytiin nauttimassa Susi-Kiisan mukavuuksista.

Mahtavana virtaavan Tenon ylitystä varten olimme sopineet venekyydin Levajoen laskukohtaan.

Rastigaisan merkitty polku saatteli meitä ensimmäisenä päivänä ja jo tunnin jälkeen päästiin koivikosta paljakalle. Myös retken vaativin joenylitys oli jo heti alussa eikä siinäkään vähän veden aikaan juuri haastetta ollut.

Pienet sateet eivät paljoa haitanneet ja pitkän päivätaipaleen jälkeen leiriydyimme Geaidnojärven koillisreunalle.

Jatkuvan etenemisen sijaan olimme päättäneet pitää runsaasti päiväretki- ja kalastuspäiviä ja pysyä useita öitä samoilla telttapaikoilla.

Aamulla nostettiinkin jo ensimmäiset raudut läheisestä Coarvvosjärvestä. Iltapäivällä puolestaan suunnattiin koko joukolla kohti 1066 metrin korkeuteen kohoavaa Rastigaisaa.

Suurtunturin rinteen kivikko jarrutti vauhtia, mutta alapuolella leviävä laakso järvineen tarjosi silmänruokaa edetessä. Poronluita näkyi huomattavasti tiuhemmassa kuin mihin Suomen puolella oli totuttu, ehkä niitä ei Norjassa korjata pois yhtä aktiivisesti.

Huipulta aukeni maisemaa pitkälle Suomi-neidon päälakeen. Muistanpa joskus ihailleeni Rastigaisaa vielä aivan Kaldoaivin keskeltäkin alueen nimikkotuntureilta.

Suomen puolelle tähystäessä on puolestaan vaikeampi erottaa yksittäisiä huippuja, kun harvat nousevat erityisesti näkyviin. Kaukana pohjoisessa puolestaan kajasti Jäämeri ja lännessä Stabbursdalenin korkeat tunturit.

Seuraavana päivänä jatkoimme matkaa lounaaseen ja pysähdyimme katsastamaan Geinohyttan hienoa tupaa, jota saa vuokrata paikalliselta retkeilykerholta.

Itse emme toki moista luksusta tarvinneet, vaan jatkoimme patikointia Gurrojärven eteläpäähän.

Järvien vihertävä vesi ja vaaleat matalikot toivat mieleen koralliriutat.

Pieneksi yllätykseksi osoittautui, että keskikokoiset järvet olivat parempia kalapaikkoja kuin suuret. Tärkeintä oli kuitenkin, että järvestä löytyi paikkoja, joista heitto ulottui kalojen suosimaan tummansinisenä näkyvään syvään alueeseen asti.

Usein myös kalaisat järvet ovat saaneet karttaan nimet siinä missä muut samankoiset pysyvät nimettöminä.

Kalojen koko korreloi jonkin verran järven kanssa, sillä retken suurin karkasi juuri isoimmalla eli Geaidojärvellä, vaikka koko järvestä saatiinkin vain muutama tärppi.

Finnmarkseiendommenin kalakortti kattaa alueen järvet eikä siellä Suomen monia harmittavaan tapaan ole alamittoja.

Sekä raudulla että taimenella keskipäivän aika tuntui paljon paremmalta kuin ilta ja yleensä vesistöistä löytyi vain toista näistä lajeista. Punaista sisältävät lipat osoittautuivat odotetusti ottavimmiksi ja napakkojen vastaiskujen saattelemina kaloja nousi oikein hyvin.

Iltaisin herkuteltiin paistetulla ja savustetulla punalihaisella, kun puitakin aina, kuin ihmeen kaupalla, sattui löytymään aiempien vaeltajien hylkääminä.

Syömistä saatiin luonnosta muutakin, sillä tunturialueella lakat olivat juuri sopivan kypsiä ja varsinkin järvien loivilla rannoilla niitä riitti. Mustikoitakin oli varsinkin reitin loppuosalla ja paikoin puskat suorastaan notkuivat niistä.

Kovan sateen vuoksi suunniteltu Geaidnogaisan huiputus jouduttiin jättämään väliin, mutta muutamalla metrillä tonnin ylittävä Suonjirgaisa oli Rastigaisan ohella toinen isompi huiputus sinne reippailleille.

Myös Stuorra Suoidnoaivi ja Raksavarri käytiin katsastamassa.

Mielenkiintoinen havainto liittyi lentokoneen alumiinipalasiin, joita löytyi pitkin laaksoa Suonjirgaisan ja Gurrogaisan puolivälissä. Ilmeisesti ne liittyvät Junkers-romuun, joka kuulemma löytyy Geaidnogaisan kaakkoisrinteeltä.

Levajärven rannalla asustanut kettu kävi katselemassa ryhmäämme ja juoksi pitkän aikaa edellämme. Toisia retkeilijöitä ei alkupolun jälkeen näkynyt kertaakaan.

Karttakilometrejä kertyi rinkan kanssa 65 ja päiväretket laskien lähes tuplasti.

Alue tuntui mielenkiintoiselta ja karuudessaan kauniilta ja koskemattomalta. Susi-Kiisalla on tukikohtana alueeseen nähden hyvä sijainti, kunhan saa venekyydit Tenon yli sovittua.

Tupakirjasta näkyi, että Kiisalla ei hirveästi kesäisin vierailla, vaikka sen ympäriltä löytyykin niin hienoja maisemia ja ihanan puhdas tunturijärvi.

Järvelle ensi kesäksi vietävä soutuvene voi nostaa kiinnostavuutta etenkin nuoremmalle väelle. Ehkäpä muutkin innostuisivat alueen Norjan puolen vaelluksiin.

Itse ainakin suosittelen Rastigaisan ylänköä lämpimästi, siellä on rauhaa, tilaa ja kalaa!

Mikko Suominen

Bierssajärven antimia.

Google Earth

Kolbman vaellusreitti.

Kolbmalaiset Rastigaisan huipulla tuulensuojassa 1066 metrin korkeudessa.